İZM'ler Dizisi

Romantizm

Ali Babaoğlu

BDS YAYINLARI

İZM'LER DİZİSİ: 11

ALİ BABAOĞLU

SADOMAZOHİZM

BDS YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ, 7

DE SADE, 9

KRAFFT - EBİNG, 13

SADİZM, 15

SACHER - MASOCH, 23

KURAMSAL AÇIKLAMALAR, 25

SOSYAL - PSİKOLOJİK VE ANTROPOLOJİK BAKIŞ AÇILARI, 29

İNSANIN ARKETİPAL ANLAMI, 33

SADİZM VE MAZOHİZM'İN DÜZENEĞİ, 38

SADİZM VE MAZOHİZM'İN GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ, 40

SADO - MAZOHİZM'İN BUGÜNKÜ SOSYAL ÖNEMİ, 47

SADO - MAZOHİZMİN BİREYSEL DİNAMİKLERİ, 50

TEDAVİ, 54

SONUÇ, 57

KAYNAKÇA, 59

ÖNSÖZ

Marquis de Sade'ın adından alınmış olan *Sadizm* sözcüğüyle Sacher - Masoch'un adına izafe edilen *Mazohizm*, şimdi modası geçmeye başlamış bir eğilimle bir insanın adına dayanarak hastalıklara ad koyma yöntemiyle, tıpkı renk körlüğüne *Daltonizm* dendiği gibi bir yöntemle bu adları almışlardır. Bu iki davranış özelliğinin ayrı ayrı incelenmesi ve her ikisi üzerinde sayısız kuramsal açıklama girişiminden sonra giderek bu iki bozukluğun ikisinin de aynı bozukluk olduğu, daha doğrusu aynı bozukluğun iki görüngüsü olduğu görüşü egemen olmuştur. Bugün de kimi sınıflandırmalarda klinik tablonun esas alınmasıyla *sadizm* ve *mazohizm* başlıklarıyla, cinsel yöneliş bozuklukları, cinsel davranış bozuklukları arasında ele alınmalarına karşın daha ilk araştırmalardan başlayarak bu ikisinin birbirine olağanüstü yakın olduğu dikkati çekmiş ve ikisi birlikte ele alınmıştır. Bugün her iki davranış özelliğinin aynı patalojik süreçten geliştiği ve sık sık birbirinin yerine geçtiği ve birbirine dönüştüğü kabul edilmektedir. Bu yüzden de bozukluğun ortak adı olarak *Sado-Mazohizm* kullanılmaktadır.

Biz de bu kitapçıkla *Sado-Mazohizmi*, bu bozukluğa adlarını vermiş olan Marquis de Sade ve Sacher-Masoch'tan başlayarak ve bu olguları bir patoloji olarak ilk tanımlayan Krafft - Ebing'in ünlü eseri *Psychopathia Sexualist*'ten yola çıkarak ele alıyoruz. Ancak bu bozukluğun çok derin sosyal dinamiklere de sıkı sıkıya bağlı olduklarını vurgulamaya çalışıyoruz.

Çağımızın evrensel sosyal gelişim süreci içinde bu sosyal dinamiklerin giderek önem kazanmakta olduklarını da göstermeye çalışıyoruz.

Gerçekten de çağımızın toplumları giderek artan bir oranda ve yoğunlukta sadist ve mazohist davranışlara çanak tutmaktadır. Daha-sı daha özel alanda, kişilerarası ilişkilerde de temelde sado-mazohistik olan ilişki modelleri gittikçe daha sık oranda görülmektedir. Toplum örgütlenmesinden ve eğitimden sorumlu olanların bu

noktayı daha ciddi biçimde gözönünde bulundurmaları gerekecektir. Ancak yasaklama türünden önlemlerin bu amaca hizmet edeceği hiç sanılmamalıdır. Tam tersine, bozukluğun dinamikleri gereği toplumda yetkenin, yani otoritenin daha görünür bir şekilde ortaya çıkışı bu davranış kalıplarına genel bir yeşil ışık yakmak anlamına gelir. Kendi içinde disiplinli ve sosyal özellikleri öneçıkan bir özgürlük, ulaşılması en zor olan bir erektir. Ama ancak böyle bir yönelişle, daima bulunacak olan bu davranış özelliklerinin genel etkinlik kazanması önlenebilir.

Kitapçıkta, hacmimizin elverdiği ölçüde örneklere de yervermeye çalıştık. Krafft - Ebing'den aldığımız birkaç örnek dışında bütün örnekler kendi pratiğimizde karşılaşmış olduklarımızdan alınmıştır: Öykülerde, öykü kahramanlarının tanınmamasını sağlamak amacıyla, kimliği açık edebilecek noktaları gizlemeye ve değiştirmeye çalıştık. O yüzden olgular, bilimsel ve dinamik yönleri değişmeyecek ölçüde rötuşlanmış bulunmaktadır. Bu rötuş genellikle benzer dinamikte olan olguların birbirine monte edilmesi biçiminde yapılmıştır. Bilimsel etik gereği tutulmuş olan bu yol nedeniyle okuyucuyu uyarmak ve bu zorunlu işlemden dolayı özür dilemek isteriz.

Bütün olguları açıklamaya ve bilimsel bir karizma geliştirmeye yetmeyeceği apaçık olan bu kitapçığın, aydınlarımızın çevrede sıkça görülmeye başlamış olan kimi olguları daha kolay kavramalarına ve değişik bir ışık altında ele alabilmelerinde yardımcı olacağını umuyor ve diliyorum.

Saygılarımla

Doç. Dr. Ali Nahit Babaoğlu
Ekim 1996, İstanbul

dE SADE

1740 yılının Haziran ayının 2'sinde Fransa'nın o çağın en tanınmış taşra soylularından Sade ailesinin bir oğlu dünyaya geldi. Doğum yeri annesinin akrabalarından olan Prince de Condé'nin Paris'teki konağıydı. Sonradan tarihin en ünlü "Mutsuz"u olacak olan bu çocuğa Donatien - Alphonse - François de Sade adı verildi. O sırada Köln Elektörü nezdinde Fransa kralını temsil etmekte olan babasının ataları arasında bulunan Hugues de Sade, Laure de Noves ile evliydi. Böylece küçük çocuğun doğrudan atalarından olan bu kadın, ünlü italyan şairi Petrarch'ın (Francesco Petrarca, 1304/1374) ideal aşkı olan ve bütün şiirlerini *"Laura'ya Mektuplar"* adı altında ithaf ettiği *"Laura"*dan başkası değildi ve Dante'nin Beatirce'iyle birlikte Rönesansın adı tarihe kazınmış platonik aşk figürlerindendi.

Çocuğun annesi Marie Elénore Maillé de Carman ise Princesse de Condé'nin Damme attendé'siydi. Bu yüklü aile soyluluğu nedeniyle küçük çocuğa doğar doğmaz, Saumane, La Coste, Mazan, Bugey, Valromey ve Gex'te bir sürü mülkün veraseti geçmiş bulunuyordu.

Küçük François ilk öğrenimini, Fransa'nın ünlü çapkınlarından olan amcası Diosezyen Şansölye Abbé de Sade de Ébreuil'in yanında yaptıktan sonra Lycée Louis le Grand'da tamamladı. Sonra da bütün aristokratlar gibi askerliğe katıldı. Kraliyet alaylarında 1754'te subay oldu, ardarda rütbeler aldı, 7 yıl savaşlarını başından sonuna kadar çarpışarak geçirdi ve bunların hemen ardından, 1763'te askerlikten ayrıldı. Aynı yıl Paris Chambre des Deputées başkanı Bourgeois de Robe Montreuils'in kızı Renée ile evlendi. Bu evliliği biraz istemeye istemeye yapmıştı. Çünkü aslında Renée'nin kızkardeşi Louise'e aşıktı. O sırada çok genç olan bu baldızı da evlilikten kısa süre sonra ona aşık olmakta gecikmedi ve bu iki kız kardeş, ölümlerine kadar Sade'ın umutsuz sevdalıları olarak kaldılar. Renée, Marquis'ye Louis - Marie ve Donatien- Claude - Armand adında iki oğul ve Madeleine - Laure adında bir kız çocuk verdi.

Daha evliliğinin ilk günlerinde Marquis e La Beauvoisin ile bir ilişkisi oldu. Arcueil'de küçük evine Marquis, bu kadınla birlikte daha bir sürü fahişeyi topluyor ve onlarla türlü çeşitli cinsel oyunlar uyguluyordu. Bu davranışlarından karısı ve ebedi aşkı olan baldızı hiçbir zaman yakınmadılar. Ama kayınvaldesi Madame Montreuil bu yüzden ona düşman oldu ve durum kısa bir zaman sonra krala yansıdı. Kralın emriyle Marquis bu ayıp yaşamından ötürü tutuklandı ve Vincennes kalesine hapsedildi. Birkaç hafta hapislikten sonra serbest bırakılınca hemen ahlakdışı yaşamına geri döndü ve bu arada çok da borçlandı. 1768 paskalyasının pazar günü Rose Keller adında bir fahişeyle tanıştı, onu Arcueil'deki evine götürdü, oraya kilitledi ve onun üzerinde çeşitli işkenceler uygulamaya başladı. Birkaç gün sonra kadıncağız oradan kaçabildi, komşulara sığınarak öyküsünü ayrıntılarıyla anlattı ve vücudundaki yara izlerini de gösterdi. Olay Paris sosyetesinde korkunç bir skandala dönüştü. Kayınvalidesi saraydaki bütün nüfuzunu seferber etti ve Marquis, Lyon yakınlarındaki Pierre-Encise kalesine hapsedildi.

Bu tutukluluk yıllarında karısının ona bağlılığı bütün skandallara karşın bütün gücüyle sürmekteydi. O günlerde kalebend kocasına yazdığı bir mektupta şunlar okunuyor: *"Bu mektuba ekli olarak sevgilim, istediğiniz şeylerin geri kalanlarını bulacaksınız: İki düzine mum, bir ipek yelek, bir kadife yelek ve dokuz çift papuç. Bununla çeşitli renklerde 12 düzine çift tamamlanmış oluyor... Küçük kızınız çok meraklı ve büyük oğlunuz o denli canlı ki onu kazadan korumak için sürekli uyanık olmam gerekiyor. Küçük oğlan (le Chevalier) ise çok yumuşak ve çok sevimli. Onu kucaklayıp göğsüme bastırıyorum hep. Çünkü sizi çok andırıyor. Sizi gerçekten bütün kalbimle seviyorum... Tanrı merhametini sizden esirgemesin ve başınızı daima dik tutsun. Çünkü çekmek zorunda kaldığınız herşeyi ben de aynen çekmekteyim."* Daha sonra yazılan bir mektupta da şunlar var: *"Sevgilim, bütün istedikleriniz yerine getirildi. Eğer kutular tam istediğiniz gibi değilse geri göndermekten çekinmeyiniz. Aslında hoşunuza gitmeyen herşeyi geri gönderiniz. Ve lütfen, her yeni gelişmeden sizi derhal haberdar edeceğimden emin olunuz. Size o kadar çok değer veriyorum ki serbest bırakılmanızı sağlayabilecek olan hiçbir şeyden çekinmem. Gecikme beni öldürüyor ve benim umutsuzluğum da en az sizinki kadar büyük..."*

Marquis sonunda serbest bırakılınca La Coste'daki şatosuna çekildi. Yanında genç uşağı Latour vardı. Bu genç uşağıyla da sürekli cinsel ilişkide bulunuyordu. 1772'de Marsilya'ya, hep çok eksikliğini duyduğu parayı bulmak için gitti. Oradayken uşağını gönderip bazı fahişeler buluyor, onlarla garip cinsel uygulamalara girişiyordu. Bu arada uşağı da onun emriyle kendisiyle cinsel ilişkide bulunmaktaydı. Bu arada birgün bir genel evden de üç kız kiralandı. Gene eve götürülen kızlara önce muhteşem bir ziyafet çekildi ve ardından tatlılar

ve çikolatalar sunuldu. Bonbonların içi Cantharidine ile doluydu. Bu sırada kızlardan birinin, Marguerite Coste'un midesi bulanmaya başladı ve hastalandı. Kendisinin zehirlendiğini düşünen kız ortalığı ayağa kaldırdı ve Marquis uşağıyla birlikte kaçmak zorunda kaldı. İkisi Sardinya kralının malikanesine kaçtılar ve orada tutuklandılar. Aix parlamentosu 12 Eylül 1772'de her ikisini öldürmeye tam girişimden idama mahkum etti. Tutuklu bulundukları Miolans kalesinden kaçarak La Coste şatosuna sığınan Sade orada karısıyla buluştu. Bir süre ikisi orada bilinen orjilerini sürdürdüler. Çevrede oturan genç kız ve erkeklerin aileleri bunun üzerine durumu kraliyet savcısına şikayet ettiler. Sade bu kez, o sırada Launay Canoness'i olan baldızı ile birlikte İtalya'ya kaçtı. 4 Kasım 1776'da La Coste'a döndü. Bir rezalet öbürünü izliyordu. Sonunda Paris'e geldiğinde Marquis derhal tutuklandı ve 13 Şubat 1777'de Vincennes tutukevine kondu. Burada koşullar çok ağırdı. Sade burada olabilecek herkesle kapıştı. Gardiyanıyla, cezaevi yöneticisiyle ve hücre komşusu Marquis de Mirabeau Victor Riqueti ile döğüştü. Kendisini ziyarete gelen karısına kıskançlık hezeyanları içinde saldırdı. Bunun üzerine karısının ziyaretleri yasaklandı. Karısı bu olaydan sonra bir manastıra çekildi ve 1790 yılı Haziran'ının 9'undaki ölümüne kadar orada kaldı.

Sade yoğunlaşan kederi ve hezeyanlarını yenebilmek için yazmaya başladı. 1782 Temmuz'unda ilk yapıtı olan *"Dialogue entre un prêtre et un maribond"* (Bir rahiple ölen bir adam arasındaki söyleşi) bitmişti. Bu kitapta kendisinin ateist olduğunu ilan etmekteydi. Bu sırada avukatına ve karısına yazdığı mektuplar keskin bir zeka ve benzersiz bir isyan ruhuyla doludur. 27 Şubat 1784'te Paris'e Bastille'e nakledildi. Orada 12 metrelik bir kağıt rulosu üzerine ikinci yapıtı olan *"Les 120 Journées de Sodome"* (Sodom'un 120 günü) yazdı. Bu yapıt kendi eliyle çizmiş olduğu pekçok resimle de süslü olarak, akla gelebilecek her türlü cinsel sapkınlık sahnelerinin ayrıntılı tasvirleriyle doluydu. 1787'de en ünlü kitabı olan *"Les infortunes de la vertu"* (Erdemin Talihsizlikleri) yazıldı. 1788'de ise, sonradan *"Les Crimes de l'amour"* (Aşkın suçları) adı altında topladığı bir dolu kısa ve uzun öykü ve masal yazmıştı.

Devrimin başlayıp Sansculotte'ların Bastille'i basmalarından bir kaç gün önce pencereden başını uzatarak *"Burada mahkumlar katlediliyor. Ne olur gelip kurtarın bizi"* diye bağırdı ve bu yüzden de Charenton tımarhanesine götürüldü. Böylece Bastille'den kurtarılmayı kılpayı kaçırmış oldu ve götürüldüğü tımarhanede, Pinel reformlarına kadar tutuldu. Ancak 2 Nisan 1790'da tahliye edildi. Bundan sonra Sade birkaç oyun yazarak tiyatrolara teklif ettiyse de ancak beşi Comédie Française tarafından kabul edildi ama yalnızca 1-2'si kısa süre oynandı. Bu arada karısı manastırda ölmüştü ve Sade bir yan-

dan eski romanlarının basımı ve yayınına uğraşıyor bir yandan da yeni romanlar yazmaya çalışıyordu. *"Justine, ou les malheurs de la vertu"* (Justine ya da erdemin şanssızlıkları) ve *"Juliette, ou la suite de Justine"* (Juliette ya da Justine'in devamı) yazıldı.

1792'de Paris'te Section de Les Piques devrim komitesi sekreteri oldu. Burada hastanelerin denetimi komitesinin üyesiydi. Birçok devrimci ve vatansever söylev yazdı. Bu arada Terror döneminde kayınpederi ve kayınvalidesinin yaşamlarını, onlara kefil olarak kurtarmayı başardı. Oysa bu ikisi kendisinin 27 yıl hapislerde kalmasına yolaçan kişilerdi. Bu arada devrimi savunan söylevlerine karşı Modérantisme (Ilımlılık yanlısı) olarak suçlandı ve yanlışlıkla adı da kaçaklar listesine geçti. Giyotine gitmekten son anda ve bir şans eseri ertelenerek kurtuldu ve ertesi günü de Robespierre devrildi. Bu sırada Sade yeni metresi olan Quesnet adlı bir dulla birlikte yaşıyordu ve korkunç bir sefalet içindeydi.

6 Mart 1801'de yayıncısının yanındayken ve elinde *Juliette ve Justine*'in manuskriptleriyle birlikte tutuklandı ve yeniden Charenton tımarhanesine gönderildi. O sırada konsül olan Bonaparte'a yazdığı bütün başvurular reddedildi. Tutuklanmadan önce son yayınlayabildiği yapıtı *La Philosophie dans la boudoir* (Yatakodasında felsefe) olmuştu. Hastanede, o sıralarda Pinel'in görüşleri doğrultusunda bir moral terapi niteliği de taşıdığı için, birçok tiyatro eseri yazmış ve bunları hastalar oynatmıştır. Bunlardan Marat'nın öldürülmesine ilişkin olan biri sonradan çok ün kazanmış ve 60'lı, 70'li yıllarda değişik biçimleriyle pekçok ülkede sahneye konmuştur. Bu arada yurdumuzda da sahnelenmiştir.

Sonunda hastanede 10 cilt olacağını tasarladığı bir dizi romana başladı. Bu diziden iki cildi yazmış olduğu biliniyor. Bunlar *"Les Journées de Florbelle ou la nature dévoilée"* (Florbelle'in gezileri ya da perçesinden sıyrılmış doğa) adını taşımaktaydı. Sade'ın bu acılı ve fırtınalı yaşamı 2 Aralık 1814'te sona erdi. Hücresinde bulunan bütün el yazıları, son çalışmaları, büyük oğlu tarafından alınarak yakıldı. Cesedi, kendi isteği üzerine parçalanarak farklı farklı yerlere gömüldü. Hiçbir portresi yoktur. 1806'da yazdığı vasiyetinde *"Mezarımın izleri yeryüzünden silinsin. Hatıramın da insanlığın belleğinden silineceğini umuyorum"* diyordu. Ne var ki bu son isteği hiçbir zaman yerine getirilemedi. Çünkü artık adı Hitler'le ve bütün öbür canavarlarla birlikte hep anıldı. Adı, hiç haketmediği halde bir akımmış gibi bütün bir davranış modeline verilmişti. Ne var ki öyküsü, bir davranış kalıbını göstermekte olanların gerçekten prototipiydi. Bu kalıbı daha ileride ayrıntılarıyla inceleyeceğiz.

KRAFFT - EBİNG

Richard von Krafft-Ebing 14 Ağustos 1840'ta Mannheim'da dünyaya geldi. Bu zat geçen yüzyılın en büyük psikiyatri uzmanlarından biri olmuştur. İlk ve orta öğrenimini Almanya ve İsviçre'de sürdürdü. Anne tarafından pekçok hukukçu ve aydın yetiştirmiş olan Mittermaier soyundandı. Richard, üniversite çağına geldiğinde aile Mannheim'dan Heidelberg'e taşındı. Annesinin babası Dr. Mittermaier, kilise tarafından afaroz edilmiş olanların insan haklarını savunmakta olan çok ünlü bir savcıydı. Bu lanetlenenler arasında oldukça büyük bir grubu cinsel suçlar işlemiş olanlar oluşturuyordu. Genç Richard bu ortamın etkisiyle tıp eğitimini seçmişti. Ancak eğitiminin başında ağır bir tifoyla yatağa düştü ve eğitimini yarıda kesti. Hastalığın nekahatı için uzunca bir süre İsviçre'ye gönderildi. Oradayken uzmanlık alanını da seçmişti. Çünkü o çağın en ünlü psikiyatrlarından Greisinger Zürich'te bir dizi dersler vermekteydi. Genç Richard bu derslere katılıyor ve daha önceki izlenimleriyle de birleşince, burada öğrendiği insan psikopatolojisi onu derinden etkiliyordu. 1 Eylül 1863'te psikiyatri kariyerine *"Mental Delirium"* konulu doktora teziyle başlamıştı. Daha sonra Berlin'e giderek orada çalıştı. 1870'e gelindiğinde Krafft-Ebing anakaranın en iyi eğitilmiş psikiyatrıydı. Bu özelliği ona Strasbourg'da bir profesörlük kazandırdı. Psikiyatrinin hemen her alanında çalıştı. Akıl hastalıklarının nedenlerinde yatan genetik ve biyolojik faktörlerin araştırılması başlıca amacıydı. Yazdığı eserler arasında bir tanesi, *"Psycopathia Sexualis"* korkunç bir ün kazandı ve bugün de bu ününü korumaktadır. Kitap o çağda, daha sonraları Kinsey raporunun ellili yıllarda yarattığı tepkileri yaratmıştır. Viktoryan çağdaki yobaz Avrupa için bu kitap neredeyse bir devrim olmuştur.

Krafft-Ebing karşılaştığı düşmanlıklardan çabuk yorulmuş, Avusturya'da Graz yakınlarındaki bir küçük hastaneye çekilerek orada sessizce çalışmayı yeğlemiştir. Ama kısa bir süre sonra Viyana Üniversitesi ona sahip çıkmış, Meynert'ten boşalan kürsüyü tam yetkiyle

ona vermiştir. Bugün bu alanda kullanılan deyimlerin pekçoğunu ona borçluyuz ve onun kitabındaki ayrıntılı öyküler bugün de gerek dinamik gerek organik görüşlerin, hem tıbbi hem hukuki yaklaşımların temellerini oluşturmaktadır. Kuşkusuz ki Freud'un *"Cinselliğin Kuramı Üzerinde Üç Çalışma"* adlı büyük yapıtı, ondan yirmi yıl önce Psychopatia Sexualis yayınlanmamış olsaydı, ortaya bile çıkamazdı.

İşte Krafft - Ebing, o zamana kadar Sade'ın adından esinlenerek bir şaka gibi kullanılan bir deyimin ardında yatan gerçeği ortaya çıkarmış ve bunu bir bilimsel kategori olarak tanımlamıştır. Daha ileride ele alınacak olan Masochism'in isim babası ise doğrudan doğruya odur.

SADİZM

Önce klasik bağlamda Sadizm deyimi ve bunun tanımıyla başlamak uygun olacaktır.

Sadizmi, Krafft - Ebing, cinsel duygulanımda sapmalar arasında saymakta ve bir *Paresthesia sexualis* saymaktadır. Yani cinsel içgüdünün olması gereken erek ve amacından, başka objelere doğru kayması sonucunda oluşan sapmalar grubunda saymaktadır. Sadizm, özellikle en ilkel biçiminde, başkaları üzerinde bedensel ya da ruhsal ve çoğunlukla da herikisi birden olan bir acı vermek, zulmetmek ve cezalandırmak yoluyla ve o sırada ya da onun ardından cinsel nitelikli haz duymak ve orgazma kadar ulaşmak ya da orgazma ulaşabilmek için benzeri eylemlere gereksinim duymak demektir. Bu başkaları, insan ya da hayvan olabilir. Bu istek ve duygu, bir insan ya da canlıyı öldürmek, ölümün meydana getirilişi, oluşu ya da sonucunu gözlemek ya da bizzat meydana getirmek ve bir vucudu parçalamak ve yoketmekten zevk almak, cinsel nitelikli haz duymak isteği ya da eylemi düzeyine de ulaşabilir. Bu eylemin etkinlik derecesinin sınırları çok kolaylıkla saptanamaz. Üst sınırı olarak karşısındakinin acıyı yaşayarak acının belirtilerini göstermesi ve bunun için de elbette canlı kalması koşul olabileceği gibi, doğrudan doğruya ölümü sağlamak ve sonra da parçalamak boyutu da gerekebilir. Alt sınırını saptamak ise daha da zordur. Birçok cinsel eylemlerde acı bulunabilir ve kişiler bu acıyı haz olarak algılayabilir, genel cinsel hazza eklenen ve cinsel duyguyu yükselten bir etmen olarak alabilirler. Bir çok cinsel birleşmede, hatta birleşme öncesi sevişme ve aşk hazırlıklarında vucudun çeşitli yerlerini sıkmak, çimdiklemek, vurmak, öpüşleri ısırmalarla sürdürmek ve bununla karşı tarafa belli bir acı sağlamak cinsel uyarıyı arttıran ve yükselten eylemlerdir. Sevişme eylemi bedensel içiçeliğin ve dokunuşların normal dokunma duygusunun ötesine çıktığı durumlarda, karşı tarafın bunu bir ölçüde acı duyarak algılaması doğaldır ve bu belirtiler eylemi yapanda da haz uyandırabilir. Çiftlerin güreşmeleri, karşısındakine kendi vücut ağırlığını yüklemeleri, örne-

ğin ata biner gibi binmeleri haz verebilir. Dahası cinsel uyarının karşı taraf vücudunun belirli yerlerinde toplanması demek olan Fetişizmde bir tarafın hazzı alması, bu fetişi sunan üzerinde de haz uyandırabilir. Örnekse, ayak fetişizminde eşin ayağını öpen kişiye bu hazzı vermek, ayağını öptüren kimsede de cinsel heyecanı yükselten bir etmen olarak algılanabilir. Gerçekte bunların hepsinde *"Sadizm"* kapsamına kolaylıkla girebilecek birçok öğe bulunmaktadır. Bu öğelerin, cinsel haz ediniminin koşulu olarak kullanılmaya başlanışıyla, yani bu etkinlikler olmaksızın cinsel hazzın tamamlanamayışıyla sadizmin, bir cinsel duygulanım sapması olarak belirdiği düşünülebilir. Yani, yalnızca olan cinsel hazza ek olarak katıldıkları sürece henüz normal sınırlardadır. Ama eğer cinsel hazzı elde edebilmek için bir koşul halini almaya başlarlarsa, yani onlarsız hiç cinsel haz alınamaz, cinsel hazzın en üstün noktasına kadar ulaşılamaz olmaya başlamışsa burada tam bir sapmadan sözetmek gereklidir. Ayrıca cinsel eylemin kesilerek bu hazlar için bir dizi eylemin gerçekleşmesi de gerekiyorsa, örneğin cinsel birleşmenin, cinsel uyarım için kucaklaşmaların kesilerek ya da hiç başlamadan, cinsel eylemden ayrı bir eylem gibi eşin bağlanması ya da dövülmesi, kırbaçlanması gerçekleşiyorsa ve asıl cinsel birleşme ondan sonra oluyor ya da devam ediyorsa gene bir sapmanın oluştuğundan söz dilmelidir. Gene cinsel eylemin zorlama ile yürümesinden, normal ve her iki tarafın isteğiyle başlayıp yürümesine oranla daha fazla haz alınmaya başlamışsa, örneğin koca karısını dayakla cinsel ilişkiye zorlamaya başlamış ve giderek her seferinde böyle bir dayak sahnesi asıl cinsel ilişkiden önce, çeşitli bahaneler uydurularak yaratılmaya başlamışsa gene ilişkide sadist öğelerin öne çıkmakta olduğundan, sapmanın büyük bir olasılıkla tam olduğundan söz edilmelidir.

Krafft - Ebing kitabında bu tür davranışlara pekçok örnek vermektedir. Sadizm başlığı altında verdiği ilk olgu örneği oldukça sıradan sayılabilecek bir örnektir:

Hastalarından biri son derecede güzel ve çok canlı bir kadınla evlenmiştir. Ancak karısının tertemiz ve beyaz cildini ve hoş giysiler içinde gördüğünde hiçbir cinsel istek duymamakta, ama alelade bir sokak fahişesiyle, ne denli pis olursa olsun uyarılabilmektedir. Ayrıca eşini olmadık yerlerde, gezinti sırasında, parklarda ve rastgele bir çalının ardında ya da tren istasyolarının tuvaletlerinde birleşmeye zorlamaktadır. Kadın bunlara ne kadar itiraz ederse o kadar uyarılmakta ve bütün gücünü kullanabilmektedir. Buna karşılık evinde ve yatağında cinsel isteklerden tümüyle yoksundur.

Görüldüğü gibi bu örnek, kendi yatağında cinsel isteğin tümüyle sönmesi olgusu dışında, oldukça sık olarak görülebilen, biraz normal dışı ama oldukça da normal bir davranış biçimidir. Pekçok kimse eşini cinsel birleşmeye zorlamaktan, karşısındakinin karşı koymalarını

kuvvet kullanarak bastırmaktan ve ona zorla sahip olmaktan, sıradan bir birleşmeden aldığından daha fazla zevk alabilir. Yakalanma korkusunun verdiği heyecanı cinsel birleşmenin vereceği heyecana eklemek isteyen, bu yüzden açıkta ya da kamuya ait yerlerde sevişmekten hoşlanan pekçok kimse de vardır. Birçok kimse de çok temiz ve şık olunduğunda değil, özellikle terli ya da kirliyken uyarılma alabilir. Bunların hepsi dikkati fazla çekmeyen, ama fetişizmle sadizmin sınırında bulunan çizgi dışı davranışlardır. Tarafların her ikisinin aynı doğrultuda birleşmeleri, yani eşin de zorlanmaktan, heyecandan, ufak tefek hırpalanmalardan aynı derecede zevk alıyor olması, olgunun bir sadizm uygulaması olduğu gerçeğini hiç değiştirmez. Bu, her iki tarafın aynı haz çizgisinde oluşlarını daha ileride inceleyeceğiz.

Bu cinsel davranış özelliğine adını vermiş olan Marquis de Sade'a gelince, onun kendi davranışlarındaki aşırılıkları yukarda görülmüştü. Fantazisinden üretilmiş olan sahneler ise kan donduracak boyuttadır. Hemen her romanında kendini yineleyen bir şekilde genç kız ve erkeklerin ırzına geçilir, orta yaşlı ve çok genç insanlar bıçaklanarak, elle boğularak, asılarak, yüksekten atılarak öldürülür. Bu olaylar gözlerinin önünde olurken izleyiciler çok çeşitli pozisyonlarda sevişir, çiftleşirler. Birinin bir başkasına yaptığı zulüm bunu izleyenleri hazdan çılgına çevirir. Bu arada kendileri de bıçaklanmak, boğulmak tehdidi altındadırlar ama bu onların hazzını daha da arttırır. Genç kadınlar en kirli durumlara düşürülerek çiftleşmeye zorlanırken annelerinin, babalarının ya da çocuklarının gözleri önünde öldürülüp parçalanmasından olağanüstü bir haz alır ve zulüm sahnelerine kendileri de yaratıcı olarak katılırlar ve bu arada kendileri de boğazlanıp öldürüleceklerini bilirler. Bu arada pislikten haz alma da son kertede sürer.

Marquis bu ölçüde canavarca davranmış değildir. Ancak fantazilerinde bu olaylar bütün vahşetiyle hep olup bitmiştir.

Krafft - Ebing bu olguları doğalarına ve özelliklerine göre daha alt sınıflara da ayırmış ve her gruba bol bol örnek de vermiştir. Onun ayırdığı alt sınıflar şöyleydi:

ZEVK İÇİN ÖLDÜRME

Bu olguların en korkunç ve en yaban olanıdır. Genellikle bedenin parçalanmasıyla birliktedir. Daha ileri boyutlarda yamyamlıkla birlikte de görülebilir. Yalnız bu tür davranışların birçok durumda psikoz denilen ağır ruh hastalıklarında ve ağır zeka geriliklerinde de görülebildiğini unutmamak gerekir. Onlardaki öldürme eylemlerinin cinsel haz duymakla ilgisi pek yoktur. Oradaki daha çok ilkellerde görülen

büyü türlerinin ardındaki majik düşüncelere bağlı olaylardır. Bu bakımdan dar anlamda sadizm kapsamında sayılmamalıdırlar.

Adli psikiyatri tarihi bu tür öldürme öyküleriyle doludur. Herbiri öbüründen daha korkunç olan bu öykülerin burada teker teker ve az ya da çok ayrıntlı olarak anlatımı bu kitabı bir korku romanına dönüştürecektir. Bunlardan en ünlüsünden Karındeşen Jack'ten sözetmekle yetinelim. İngiliz kral ailesine mensup bir prens olduğundan kuşkulanılan ama kimliği kesin olarak bulunamayan bu katil 1 Aralık 1887'den 10 Eylül 1889'a kadar 9 kadını Londra sokaklarında hep aynı şekilde parçalayarak öldürmüştür. Bulunan cesetlerin hepsinde önce boğaz kesilmiş, sonra karınları keskin bir bıçakla açılarak barsaklar parçalanmıştı. Bazı cesetlerin cinsel organları da kesilerek alınmış, öbürlerinde ise cinsel organlar parçalanarak cesedin yanında bırakılmıştı. Cesetlerin hiçbiriyle cinsel ilişkide bulunulmamıştı. Kurama da uygun olan bu davranış, öldürme fiilinin ruhunda cinsel eylemle tam eşdeğer duruma gelmiş olduğunu gösteriyordu.

Aynı şekilde cinsel amaçla kadınların öldürülmesinin salgın olarak yaşandığı, adı masallara karışmış bir "centilmenler derneği"de tarihte gene Londrada olmuştur. Bu korkunç dernek 1785-90 yıllarında korkunç bir ün kazanmış olan *"Hellfire Club"* (Cehennem Ateşi Klübü)dür. Bu dernek üyeleri tarafından öldürülerek parçalanan genç kadınların sayısı hiç bilinmemektedir. Ama ona ilişkin yüzlerce cinayet söylencesi vardır. Orada da kadınlarla cinsel temasta bulunulmaz, yalnızca cinayet işlenerek zevk alınırdı.

CESETLERİN PARÇALANMASI

Krafft - Ebing'in bu başlık altında topladığı olgular, öldürerek haz duymanın dışında, ölmüş olanların cesetlerinin parçalanması yoluyla cinsel haz duymak gibi bir patolojidir. Bunu bugün sadizmin dışında bir patoloji olarak, Nekrofili (Ölü sevicilik) adı altında ele almayı yeğliyoruz. Bu tür nadir sapkınlıklar normal olarak ağır ruhsal bozukluklarda ve ağır zeka geriliklerinde zaman zaman görülebilirse de bu grup dışında görülüşü gerçekten çok nadirdir. Dikkati çeken, insanlığın kimi durumlarında ve çağlarında belirgin bir artma göstermesidir. Bunun sosyal nedenleri üzerinde daha ileride durulacaktır. Ancak Krafft-Ebing'in kitabında verdiği iki örneğin biri bugünkü bilgimizle bir organik bozukluğu, öbürü bir zeka geriliğini düşündürmektedir.

KADINLARA DAYAK, KIRBAÇ VE KESİCİ ALETLERLE BEDENSEL ZARAR VERMEK

Daha önceki iki türün bir az daha hafif şekli olan bu sapkınlıkta kadınların yaralanacak ve kanayacak kadar dövülmesi ya da doğrudan doğruya kesici aletlerle yaralanarak kanatılmalarının cinsel haz vermesi sözkonusudur. Her ne kadar Krafft - Ebing'in örnek olarak verdiği olguların hepsinde olayın gerçek bağlamda, yani erkeksiyon ve ejakulasyonla birlikte olan cinsel hazla birlikte olduğu görülüyorsa da gerçekte cinsel hazzın böylesine dışarıdan da tanımlanacak ölçüde görülmesi gerekmediği gibi cinsel akt sırasında, yani cinsel birleşmeyle birlikte kadının mutlaka acı duyacak ve görünür şekilde yaralanacak kadar hırpalanması durumunda duyulan ek cinsel hazzın tam tespiti her zaman mümkün olmaz. Ancak klasik durumda bunun için özellikle girişimde bulunmak, düzenekler kurmak ve bu sırada masturbasyon, ya da ejakulasyon için cinsel organın dışarı çıkarılması koşuldur. Buna, olayın ardından kadının gönlünü alma çabaları, eğer fahişeyse yüksek para ödenişi ve kimi zaman yaraların sarılması da vardır.

Öbür iki durumun belirgin hastalıklı kimselerde daha çok görülmesine karşın bu tür, sosyal ve entellektüel olarak çok daha yüksek düzeydeki kimselerde görülür. Fazla derin dinamiklerine inmeden de bu tutumda kadının vücudu içine girmenin cinsel aktla eşdeğerli bir anlam kazanmakta olduğu farkedilebilmektedir. Bu biçimiyle sapmanın çok erken çocukluk fantazileriyle yakın ilgili oluğu, daha doğrusu erken çocukluk algılamalarının bu ileri yaşlara ve olgun cinsel yaşama kadar sürüklenerek geldiği anlaşılmaktadır. Marquis de Sade'ın kendi yaşamında bilfiil yaptıkları da daha çok bu türden hareketler olmuş ve bu yüzden belalara sürüklenmiştir.

KADINLARIN KİRLETİLMESİ

Kadınları yaralamak için gelen dürtü çok daha sık olarak daha yumuşak bir forma dönüşerek onların dışarıdan kirletilmesi ve sosyal bakımdan pis bir duruma sokulmaları girişimine dönüşebilmektedir. Kadınların üzerine idrar ya da dışkı yapılması, tükürmek, ya da olan pis bir şeyleri vücutlarına bulamak ve bu sırada cinsel bir haz da duymak ve hatta orgazm olmak ya da hiç değilse heyecanlanmak, sanıldığından çok daha yaygın bir sapkın dürtüdür. Bu bugün özellikle de *"Hard core"* porno malzemesinde çok fazla kullanılışı ve hatta buna yönelik bir ticaret bile oluşmasına ek olarak, bu dürtünün değiştirilmiş ve benzetilmiş formlarının çok normal filimlerde bile bir

"Gag" ya da heyecan verici bir spot olarak kullanılmakta olduğundan görülebilir. Çoğu zaman bu tür sapkın fantazilere hitap eden bu saklı sahnelerin nitelik olarak sadizmin bu türüne ne denli yakın olduğunu belirtebilmek için Krafft-Ebing'in verdiği birkaç örnekten sözetmek faydalı olacaktır.

34 numaralı olgusunda Dr. Pascal'ın naklettiği bir olgu anlatılmaktadır. Bu kişi sevgilisinin ellerini kömür tozu ya da ise bulamakta ve onunla sevişirken bu elleri görmek için ayna kullanmaktadır. Bu olguya ek olarak anlattığı bir olguda bir subayın bir randevu evine geldiğinde kızlardan birini yağ dolu bir küvete soktuğundan ve onu bu yağa buladığından sözeder. 35 numaradaki olgusundaysa kadınların iş elbiselerini, önlüklerini çalan bir öğrenciden sözedilmektedir. Öğrenci bu sırada cinsel heyecan duyduğu gibi bu elbiseler üzerine sonradan masturbasyon da yapmaktadır. Aynı öğrenci kadınların giysilerini yolda bıçakla kesmekten ve sigarasının ateşiyle yakmaktan da aynı şekilde heyecan duymaktadır.

Bu tür, parçalama eylemi dürtüsünün kirletme dürtüsüne, kadının bütününden de kadının eşyasına indirgendiği durumlara Krafft-Ebing, Garnier'den aldığı bir deyimle *Sadi-fetişizm* adını önermektedir. işte bu tür fetişleme ve bir sonraki paragrafta incelenecek olan sembolik sadizmle birlikte bugün yaygınlaşmakta olan cinsel sembolikteki önemi daha da anlaşılacaktır.

KADINLARA DİĞER SALDIRI TÜRLERİ - SEMBOLİK SADİZM

Burada verilen iki olgu örneği son derecede karakteristiktir. 36 numaralı olguda bir adam ayda bir kez sevgilisinin yanına gelmekte ve onun elbisesini süslü dantellerini kesmektedir. Adam bunun dışında hiçbir saldırda bulunmadan çıkıp gitmektedir. 37 numaralı olgudaysa düzenli olarak fahişelere gelen ve sadece onların yüzlerini traş sabununa bulayarak sonra da usturasıyla bu sabunu, onları traş ediyormuş gibi alan bir adam bulunmaktadır. Adam bu kadınlara başka hiçbir cinsel yaklaşımda bulunmaz. İşte bu iki olguyla bilikte bakıldığında günümüz zevk dünyasında oldukça yaygın olarak kullanılmakta olan öğeler hemen aydınlanmaktadır. Kullanılmış kirli kadın çamaşırları batıda neredeyse küçük çapta bir ticaret niteliğindedir. Bizde de yapay pornografik dergilerde bunu sunan küçük ilanlara rastlanmaktadır. Kadınların çıplak vücutlarıyla çamur içinde güreşmeleri oldukça yaygınlaşmış bir eğlence türüdür. Bir çok filmde güneşlenen kadının çıplak vücuduna güneş yağı sürmek bir erotik hareket olarak sunulmaktadır. Birçok filmde ve reklam spotunda bahçe hortumuyla ya da kova dolusu suyla kadını ıslatmak eğlence öğesi olarak kulla-

nılmaktadır. Bizim yağlı güreşlerin kadınlarla yada kadınlar arasında icrası da batıda bir gösteri türü olarak görünmeye başlamıştır. Kadının yüzüne gözüne çikolata ya da dondurma bulaştırmak ya da pasta kreması savurmak çok sık karşılaşılan bir *"Gag"* olmuştur. Türkiye'deki *"sosyete"* partilerinde birbirini havuza itmek oldukça yaygınlaştığı gibi *"Islak"* elbise ve vücutlar müzik kliplerinde de sık sık kullanılmaktdır. Bunların hepsinde inceltilip değiştirilmiş sadist eylem aslında kolaylıkla tanınabilir.

İDEAL SADİZM

Bunda bu hareketleri hiç uygulayamayan ancak bu tür resimlerin görülmesi ve yazıların okunmasıyla aşırı heyecanlanan ve cinsel haz duyanlar grubu alınmıştır.

HAYVANLARA SADİSTİK EYLEMLER

Hayvanların insan eliyle acı çekmesi de aynı şekilde sapkın bir cinsel uyarıya yolaçabilir. Bu da gerçekte insan üzerinde bu tür aktları yapamayışın, o yönde ketlenmenin böyle bir çıkış yolu buluşudur. Temelde her ikisi aynıdır. Bunda da o sırada gerçek bir cinsel uyarı ve doyum sözkonusu olabileceği gibi, bu hareketler sırasında alındığı açıkça görülen zevkte de dıştan izlenemiyor bile olsa cinsel nitelik bulunacağı gerçeğini değiştirmez.

OĞLAN ÇOCUKLARIN DÖVÜLMESİ

Kadınlar yerine erkekleri ve özellikle de oğlan çocukları koyarak cinsel haz duymak da aynı biçimde bir sadistik eylemse de burada daha başka öğelerin de işe karıştığını unutmamak gerekir. Çocukların çoğu zaman arkadaşlarının dayak yemesi sırasında kendilerini dayak atanla özdeşleştirmekten ve bir de sıranın kendilerine de geleceği kaygısıyla duydukları heyecanı belli bir yaş döneminde fallik olarak algıladıkları ve bu yüzden de bu aşamada saplanıp kalabilecekleri unutulmamalıdır. Burada cinsel sapma yalnızca kadınlar üzerinden ikincil bir gelişmeyle olmaz, doğrudan doğruya özdeşleşme yoluyla da gelişir. Erkek öğrencilerin okulda törenlerle kırbaçlandıkları ülkeler ve dönemlerde bu çok daha yaygın görünen bir bozukluktu. Şimdiyse daha çok homoseksüel davranışlarla biliktedir.

KADINLARDA SADİZM

Gene Krafft - Ebing çağında ve onun kitabında kadınlara ilişkin sadizmin çok ender olabileceği sanılmakta ve savunulmaktadır. Oysa sadistik uygulama ve yöneliş yalnızca erkeğin biyolojik bir özelliğine bağlı değildir. Bugünkü bilgilerimizle sadizmin çocuk cinsel gelişimi sürecinde, bir aşamadaki patalojik bir fiksasyona bağlı olduğunu biliyoruz ve bu şekliyle az ileride yeniden ele alacağız. Ancak klasik görüşlerde örnek olarak alınan ve çok ender olduğu not edilen kadın sadizmi olgularında da bir penise imrenme dönemindeki saplanmaya ek olarak aynen erkeklerdeki gelişme düzenekleriyle sadistik davranışlar, ikincil ve üçüncül sapmalar olarak ortaya çıkabilmektedir. Bu alanda polise ve adliyeye intikal etmiş tektük vakalardan başka giderek sinema ve edebiyatta da bu vakaların görünmekte olması ya da olguların aslında, bilinenden çok daha fazla oluşundan, ya da birçok erkeğin kendi Mazohist fantazilerinde bu beklentinin oluşundandır. Ancak kitabımızın adında da belirdiği gibi sadizm ve mazohizmin aslında tek bir ilişki davranışı biçiminin iki ayrı yüzü olduğu gerçeği bu tür zorlama açıklamaları gereksiz kılmaktadır. Aslında toplumsal eğilimler sonucunda kadına edilgin bir rol daha fazla yakıştırıldığından ve erkeğin gücü nedeniyle aktif sadizmi daha kolay uygulayacağı varsayıldığından böyle düşünülmektedir. Pekçok ünlü kadın, güç sahibi kadınlar çok sadist eğilimler sergilemişlerdir. Bunların en ünlüleri arasında Roma ana kraliçesi Valeria Messalina ve Fransa kraliçesi Catherine de Medici gelmektedir. Ama ikinci cihan savaşı ve Hitler'in egemenliği döneminde pekçok toplama kampının yöneticileri arasında yeterince sadist kadın da bulunmuştur.

SACHER - MASOCH

Sadizm'in tam tersi olan Mazohizm'e adını veren kişi sadizme adını veren Marquis'den çok daha az tanınmaktadır. Bunun nedeni bir olasılıkla onun kişiliğinin ve öyküsünün, öbürüne oranla çok daha az renkli, çok daha skandalden yoksun olması kadar aynı zamanda mazohizmin edilgin ve çekinik bir rol olarak algılanışı, mazohistin *"ezilen"*i simgelemesi ve insanların da genel olarak kendilerini hiçbir zaman ezilenle özdeşleştirmeye eğilimli olmayışlarıdır. Bu gerçeği, konuyu toplumsal psikoloji açısından ele aldığımızda inceleyeceğiz. Özetle bilinç altından insanlar acı vermeyi, acı çekmekten daha kolay kabul eder ve daha az tepkiyle karşılarlar.

Leopold Ritter von Sacher-Masoch gerçekten de Marquis de Sade'ın tam tersine toplumuyla uyum içinde ve toplumsal kurumlara tam uygun bir insan olarak karşımıza çıkmaktadır. 27.1.1836'da Limberg'de doğan Leopold, adından da kolaylıkla anlaşılabileceği gibi asalet taşıyan bir aileden gelmekteydi. Adındaki "Ritter" yani şövalye ünvanı, kendisi tarafından edinilmiş değil, soydan ve doğuştan alınmış bir ünvandır. Yani bir şövalye ailesine doğmuş olan Leopold adlı çocuktur.

Leopold öğrenimini çok düzenli olarak sürdürmüş, 1857'de Graz Üniversitesi tarih bölümünü bitirerek akademik kariyere katılmış ve daha sonra da Lemberg üniversitesinde tarih profesörü olmuştur.

Daha küçük yaşlardan edebiyat yeteneği ortaya çıkan Sacher-Masoch daha sonra akademik uğraşıyı bırakmış ve kendini yazına adamıştır. Yapıtları arasında *"Son mMcar Kralı"* adlı üç ciltlik bir büyük romanı, *"Çeşitli Yüzyıllardan Aşk Öyküleri"* adlı gene üç ciltlik bir derlemesi, *Galiçya Öyküleri, Yahudi Öyküleri ve Polonya Gettolarından Öyküler* adlı son derecede renkli ve canlı üç öykü derlemesi, edebiyat ve folklor çalışmalarında önemli noktalar oluşturur.

Ancak asıl ününü sağlayan ve adını bir davranış patolojisine vermesine yolaçan zalim ve gaddar kadınların bir tutkuyla anlatılmakta olduğu edebi yapıtlarıdır. Bunlardan en ünlüsü kuşkusuz ki 1870'te

yayımladığı *"Kürklü Venüs"* adlı romanıdır. Bunun izleyen diğer yapıtlarında da aynı eğilim kimi zaman güçlü, kimindeyse daha hafif olarak hep bulunmuştur. Bunlar sırasıyla *"Kabil'in Vasiteyi"* (4 cilt), *"Soldan'lı Hanım"*, *"Ruh Avcısı"* (2 cilt), *"Cenetteki Yılan"* (3 cilt) ve ayrıca deneme türünde de *"Viyana'nın Messalina'ları"*, *"Berlin'in Messalina'ları"* adlı yapıtlarıdır.

Ve gariptir ki M. de Sade'dan dilimize, Simone de Beauvoir'ın ona ilişkin bir denemesi olan *"Aşkın Suçları"* dışında hiçbir şey çevrilmemiş olmasına karşın, daha kırklı yıllarda *"Kürklü Venüs"* tam olarak çevrilmiş ve yayımlanmıştır.

Kuşkusuz ki bütün eserlerinde Masoch, son derecede güçlü bir yazınsal değer sergilemektedir. Marquis'nin, bizdeki taş basması halk öykülerinin diliyle tuvalet edebiyatını andıran naiv, çocuksu, ilkel ve sadece kirli öykülerine karşın, Masoch'unkiler gerçekten yüksek bir estetik değer taşımaktadırlar. Cinsel patolojiye girmelerinin tek nedeni zalim kadın tiplemeleri elinde acı çekmenin hazlarına ilişkin konu ve anlatım tarzıdır.

Maamafih gerek adlî dosyalara gerek klinik notlara yansımış olan Mazohizm olgularında da gerek sosyal, gerekse entellektüel bakımdan oldukça yüksek bir düzey görülmektedir! Denilebilir ki mazohizm bütün aşamalarıyla çok daha rafine ve sofistike bir olgudur. Bu gözlem gene de dinamik açıklamaya uymayan bir özellik oluşturuyor. Belki de yalnız yüksek düzeydekilerin bu hareketleri dikkat çekmekte, aşağı sosyal ve entellektüel katmaların benzeri özgün davranışları ise genel kişilik bozukluğu görüntüsü olarak yargılandığından hiç üzerinde durulmamaktadır. İrkilten, daha çok ezen sınıflara mensup ve onların özelliklerine sahip kimselerin böyle ezilen bir rolü kendi özgür istençleriyle seçmeleridir.

Sacher-Masoch'un bu davranışın yalnızca yazarı olmayıp aynı zamanda tutkunu da olduğuna ilişkin bilgi ve gözlemler çok azdır. Bunlardan biri, ilk karısı Wanda von Sacher-Masoch'un da ünlü bir yazar olması ve özgün anılarını Wanda von Dunachew takma adıyla yayımlamış olmasıdır ki o satırlardan böyle bir tutkunun sözkonusu olduğu da ancak çıkarsanabilmekterir.

KURAMSAL AÇIKLAMALAR

Gerek sadizm, gerekse mazohizmin Krafft-Ebing tarafından böylesi ayrıntılı ve titiz açıklanışı, deyimlerin psikiyatri literatürüne bu şekilleriyle girmesine ve öylece kalmasına yol açmışsa da bu durumların nedenlerinin açıklanmasında onun deskriptiv yaklaşımı, yani bütün ruhsal bozuklukların ve bu arada cinsel sapmalar ve kişilik bozukluklarının yapısal nitelikte olduğu gibi alınması, çoğu olguda genetik yüklülükten sözedilmesi ve olguların kalıtsal olduğu ya da bedensel hastalıkların komplikasyonları gibi dış etmenlere bağlanışı klinik gözlemlere pek uymadığı için ve üstelik ruhsal bozuklukların, gene ruhsal yönletmelerle giderilebileceğinin ortaya çıkması üzerine karşı çıkılan bir tutum oluşturmuştur. Bu olguların altında yatan güdüler üzerine önce Freud tarafından yapılmaya çalışılan nedensel açıklamalar ve daha da önemlisi gene onun tarafından birçok sapkınlık özelliklerinin çocukluk ruhsal gelişiminin dönemleri içinde kendiliğinden varolduğu ve ancak ruhsal gelişimin ilerki aşamalarında ve kendi dinamikleriyle aşılmakta olduğunun gösterilişiyle yapısal görüş bırakılmıştır.

Yeniden gözden geçirildiğinde Krafft-Ebing'in bu olguları açıklama girişimininin iki ilke kurama dayanmak istendiğini ayırdedebiliyoruz: Birinci düşünce olarak Krafft - Ebing'in normal erkek cinsel davranışını "Saldırgan" bir rol olarak kabul ettiği görülüyor. Buna göre erkek kadını elde etmek ve "Fethetmek"ten, kadın ise bu fethe karşı kendini olabildiğince savunarak sonunda "fethedilmiş" olmaktan haz duymaktadır ve bu tamamen normal *Ars amandi* (Aşk sanatı) gereğidir. Erkeğe genel olarak saldırgan sayılabilecek roller verilir ve bu rol yüklenme sırasında ve bu yüzden saldırgan rolün kendisi, cinsel hazzın yerini alabilir ya da cinsel hazzın büyük bir bölümünü kapsayacak ölçüde gelişebilir. Bu gelişme sevgi objesini öldürmeye ve yok etmeye kadar ulaşabilir.

İkinci bir düşünce olarak ise Krafft - Ebing çok yoğun hazzın duyarlı kimselerde acı duygusuyla birlikte olabildiğine, bunların bir öf-

ke duygusuyla birlikte olabildiğine ve böylece normalde öfke belirtisi olan davranışların, tümüyle normal olan kişilerde bile cinsel akta refakat edebileceği ya da onun yerine ortaya çıkabileceğine işaret eder. Bu iki duygu yani haz ve öfke, haz ve zulüm kolaylıkla yer değiştirebilecekleri gibi birbirlerini de çağrıştırırlar. Yani yalnızca sevişme, öfke duygusunu çağrıştırabileceği gibi, öfke ve zulüm de cinsel haz uyandırabilir. Sonuç olarak Kraft - Ebing'in sadizmi normal erkek davranışının abartısı, mazohizmi de normal kadın davranışının abartılışı olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Kraff-Ebing bu arada sadizmin uç noktasını oluşturan öldürme dürtüsü ve yokediş davranışının mazohizmde bir eşdeğerinin olmayışına yani mazohizmin son ucu olarak öldürülme ve yokedilme isteğinin olmayışına dikkati çekmektedir.

Freud'un ilk sadizm formülasyonu ise Krafft-Ebing'inki gibi olmuştu. Ona göre de sadizm eril cinsel dürtünün saldırgan öğelerinin abartılışıydı. Burada bu sadistik öğe bağımsızlığını kazanabiliyor ve cinsel davranışa tümüyle egemen olabliyordu. Bunun doğal sonucu olarak sadizm erillik ve etkinlikle, mazohizm de dişilik ve edilginlikle eş anlamlı ve eşdeğerli oluyordu. Krafft - Ebing'den farklı olarak Freud, mazohist acıyı, cinsel dürtünün dışa vurumuna eklenen ve mazohistik acı duymak yoluyla kabul edilen hoşnutsuzluk ve utancın bir türevi olarak tanımlamaktaydı. Böylece Freud mazohizmi bir savunma düzeneği olarak ele almaya başlamaktadır.

Freud önce mazohizmi, sadizmin bir değişimi olarak tanımlamıştır. Temel ve birincil bir mazohizmin varolduğundan kuşku duyar; ancak *"iğdişlik karmaşası ve suçluluk duygusu gibi birçok etmenin etkisiyle abartılmış ve saplanılmış..... özgün bir edilgin yöneliş"*ten de sözetmektedir. Daha sonraki bir yazısındaysa Freud birincil mazohizm düşüncesine geri döner. Mazohizmin sadizmden türediği görüşünde ısrar etmekle birlikte çocukluktaki sadizmin acıyı aktif uygulamanın farkında olmayış ya da kavrayamayışla birlikte olduğunu düşünmektedir. Yani çocuk acı verdiğinin farkında değildir. Erişkin yaşa gelindiğindeyse sadist davranıştaki haz, acı verilen kişiyle özdeşleşmeden kaynaklanmakta ve böylece mazohistik hazzın bir yansıması olmaktadır. Görüldüğü gibi bu kez sadizmin kaynağı mazohizmde görülmüştür. Aynı zamanda sadizm ve mazohizmin savunma amacıyla kullanılışı da Freud'un dikkatini çekmeyi sürdürmektedir. *"Her iki durumda elbette haz veren acının kendisi değil uyandırdığı cinsel uyarımlardır."* Acının kendi başına haz vermediği düşüncesini *"Dövülen Çocuk"* adlı yazısında da da sürdürür. *"Dayak yemek böylece, cinsel sevgi ve suçluluk duygusunun bir döndürmesi olmuştur. Bu yalnızca yasaklanmış genital ilişkinin cezası değil, ilişkinin gerilemiş bir yedeği durumundadır. Bu yüzden de libidinal heyecana yol açar ve o andan başlayarak ta*

ona bağlanır ve çoğu kez de masturbasyon eyleminde kendini belli eder. Burada mazohizmin kökeniyle ilk olarak karşılaşıyoruz".

Bu açıklamada iki önemli formülasyon bulunmaktadır: Birincisi mazohizmin yasaklamış ödipal dileklerin yolaçtığı suçluluk duygusunun gerektirdiği cezalandırılma olduğu, ikincisi de dayak yemenin edilgin pozisyonunun etkin cinsel isteklerin gerilemiş bir doyumu olduğu düşünceleri. Freud, daha sonraları "Ölüm dürtüsü" kavramını ortaya attığında, acının başlıbaşına bir zevk kaynağı olamayacağı görüşünü de terketti. Bu kez birincil erotojen bir mazohizm bulunduğu ve bunun acı çekmekten zevk ve haz duyulmasına yolaçtığını ileri sürdü. Bu birincil erotojen mazohizm ölüm dürtüsünün bir temsili olarak ortaya çıkıyordu. Bu dürtünün bir bölümü Eros'un etkisiyle dış dünyaya yöneliyor ve *"tahrip edici dürtüye, efendilik ve üstünlük dürtüsüne, güç edinme isteğine"* dönüşüyordu. Böylece sadizm de mazohizm de ölüm isteğinin ve içgüdüsünün bölümleri oluyor ve libido kapsamına giriyordu. İlk olarak mazohizm ortaya çıkıyor ve sadizm de ondan türüyordu.

Freud bu aşamada üç türlü mazohizm ayırdetmektedir: Bunların üçü de erotojenik mazohizmden kaynaklanır ve Erotojenik, feminin ve moral mazohizm olarak adlandırılabilirler. Moral mazohizm doğrudan doğruya acıyı duymaktan çok genel olarak acı çekmekten hoşlanmaktır. Yüzeysel bakıldığında moral mazohizmin cinsellikle ilgisi yokmuş gibi görülür fakat Freud'a göre bu da ödipal dileklerle ilintili olan bilinçdışı suçluluktan kaynaklanmaktadır ve bu yüzden temelde cinsel niteliklidir.

Odipal isteklerin neden olduğu suçun cezalandırılışı olmaktan da çıkıp böylece ölüm içgüdüsünün yansıması olan bir erotojenik mazohizm ve bunun da dışa yansımasıyla sadizm oluşmakta, erotojenik nitelikli mazohizm, feminin mazohizmin temeli olarak kalmakta ve kabul edilemeyecek tutku ve isteklerin baba tarafından cezalandırılmasının temsili olarak da moral mazohizm ortaya çıkmaktadır. Bu görüş düzeneğiyle Freud, mazohizmin dürtüsel ya da kazanılmış olacağı seçenekleri arasında dürtüsel varsayımı seçmekte ve bunu geliştirmektedir.

Buna karşılık Wilhelm Reich, dürtü varsayımını ekarte etmiştir. Ona göre mazohizm bir savunmadır ve olabilecek zararların daha az olanını seçerek büyük zarardan kurtulmak yönelişine dayalıdır. Yani babadan dayak yiyen çocuk, daha büyük ceza beklentisi olan iğdiş edilmekten kurtulmuş olduğunu algılamaktadır. Ayrıca Reich, mazohizmde çocuğun sevgi isteğini yerine getirmemiş olanların cezalandırılmasına yönelik bir uyarlama manevrası da sezmektedir. Ona göre *"Onun yakınmaları şu anlam tabakalarından oluşmaktadır. -Bakın şu zavallı halime- Beni lütfen sevin- Beni sevmiyor bana iyi davranmıyorsunuz-*

Beni sevmelisiniz- Bunun için sizi zorlayacağım." Reich'a göre mazohiste yalnız bırakılma korkusuna dayalı çok yoğun bir sevilme gereksinimi bulunmaktadır. Ayrıca Reich, mazohistin öne çıkma korkusunu da farkedebilmiştir. Gerçi bu gözlemi Freud'da da kısaca buluyoruz fakat o sadece bir gözlem olarak kalmıştır. Reich ise bunun üzerinde durmaktadır. *"Mazohist kişilik övülmeye dayanamaz ve kendini kötüleme eğilimi içindedir. Büyük yeteneğine karşın hastamız sınıfının doruğuna yakın olmaktan nefret eder: iyi bir öğrenci olarak kalırsam kendimi kalabalığın önünde, erekte penisimi gösteriyormuş gibi hissederim"* demektedir. Gerçekten de genel olarak bu tür toplumdan kaçınışın, kendini teşhir etme isteği nedeniyle cezalandırılmak korkusundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak Reich bu özelliği mazohist kişilerin bir yönü olarak belirtmiş, bunu onlardaki güçlü savunma düzeneklerinin kanıtı olarak görmüş, fakat mazohist davranışı bunun savunması olarak, bir cezalandırılma eylemi olarak açıklamamıştır.

Daha sonra Karen Horney'in, Theodor Rank'ın, Edmund Bergler'in, Clara Thompson'un dinamik açıklamaları giderek açıklamaya aydınlık sağlamış ancak hiçbiri ne tek başına, ne de öbürlerine ek olarak tam bir açıklama sağlayabilmiştir.

Genellikle mazohizm üzerinde yapılan araştırmalar, yazılan yazılar, sadizm üzerine olanlardan daha fazladır. Bunun bir nedeni belki başkalarına uygulanan şiddet eylemlerinin, kendine uygulanan şiddetten daha makul görünmesidir. Elbette bu da bu kitapçığın sonunda tartışılacak olan sosyal değerler sisteminin bir sonucu ve dolayısıyla da başlıbaşına bir sorun olur. Sadizm konusunda yazar ve araştırıcılar daha çok bir cinsel sapkınlık üzerinde durmakta, konuyu bu şekilde ele almaktadırlar. Buna karşılık mazohizm için daha çok cinsellik dışı nedenler düşünülmektedir.

Gerek sadizm gerek mazohizm üzerine yapılmış çalışmalar hep 1930'lar civarına kadar yürütülmüş olan kuramlar ve bu kuramların çeşitlemeleri olmuştur. 1940'lardan sonraysa bu konuya daha geniş bir açıdan bakmak zorunlu olmuştur. Bunun için olgunun sosyal ve sosyal-psikolojik yönüne bakmak gereklidir.

SOSYAL - PSİKOLOJİK VE ANTROPOLOJİK BAKIŞ AÇILARI

İkinci Büyük Savaş sonrasında kamuoyuna açıklanmış olan kitle imha süreçleri ve o süreçte yaşanmış olan çok çeşitli olguların analizleri, bir yandan sadizm ve mazohizm kavramlarını daha geniş bir açıdan görmek zorunluluğunu ortaya çıkarmış ve bir yandan da deyimlere daha sosyal-psikolojik ve antropolojik bir boyut kazandırmıştır. Ondan sonra bütün bir soğuk savaş boyunca ve daha sonra çeşitli bölgesel uygulamalar, kavrama insanlığın temel özellikleri üzerinde düşünmek ve incelemelerde bulunmak yoluyla yaklaşım gerektiğini göstermektedir.

Yüzyılımızın başlarına kadar savaş ve çeşitli çatışmalara ilişkin olarak bilinenler daha çok eski şövalye savaşlarından kalma, yüzyüze çarpışmalar imajıydı. XIX. yüzyıl sonlarında buna eklenmeye başlamış olan, sivil halka karşı savaş eylemleri ve zaman zaman kimi yerlerde olan sivil halka karşı toplu zulümler (örneğin Rusyadaki Pogrom'lar) ise genel zulüm olarak ele alınıyor, daha doğrusu üzerinde pek durulmuyordu. Tarihte olanlara ilişkin bilinenler de çok ayrıntılı değildi. Olsa olsa *"Barbarlık"* genel deyimi içinde bir uygarlık sorunu gibi düşünülebilirdi. Ancak 1930'lardan sonra bu düşünce değişmeye başladı, daha doğrusu insanların nasıl olup da bu tür barbarlıkları yapabildikleri üzerinde düşünme zorunluluğu doğdu. Çünkü bu tür olaylar, münferit barbarlık olayları olmaktan çıkmış, sistematik nitelik kazanmıştı. Avrupa'nın ve uygar dünyanın en kültürlü halklarından biri olan Alman halkının sistematik bir zulüm. ve yoketme eylemini bilerek ve uzunca bir süre işlemiş olmalarının bir psikolojik yönü bulunmalıydı. Önce ulusların kültürlerindeki farklılıklar ele alındı. Bir süre zulüm uygulayan halkın belli kültürel özelliklerinde ipuçları bulunmaya çalışıldı ve bulundu da. Çoğu zaman daha Jung'çu bir yaklaşımla *"toplumsal bilinçaltı"* gibi kavramlar, *"Archetyp"* gibi deyimler böyle açıklamaların temelini oluşturuyordu.

Ancak, soğuk savaş döneminde pekçok ulus içinde tek tek kişilerin rahatlıkla çok gaddarca davranabiliyor olmaları, bir süre genel bir

gözyumma ve aldırmama, inanmama ile geçiştirildiyse de sonunda artık saklanabilir olmaktan çıktı. Ve kişilerin bu tür zulümleri işleyebilir hale gelişlerinin yolu ve yöntemi incelenmeye başladı. Burada üzüntüyle belirtmeliyiz ki bu yol ve yöntemleri uygulamaya çalışanlar, bunları aydınlatmaya çalışanlardan daha önce bu bilgilere ulaşmışlardır. Yani işkencecilere eğitim veren pekçok bilim adamı çalışmıştır ve onlar normal kimseleri işkenceci haline getirmenin yollarını, bunun nasıl olabildiğini anlamaya çalışan biim adamlarından çok önce bulmuş ve uygulamaya da koymuşlardı. Sonunda anlaşıldı ki herkes kolaylıkla zulüm işleyebilir, daha iyi işkenceler bulmak için uğraşabilir ve bu konuda çok da başarılı olur.

İşte ancak çok yakın tarihlerde, ancak Vietnam askerleri ABD'ne geri dönüp yaptıklarını ve yaşadıklarını anlatmaya başladıktan sonra ve çok kanlı dikta rejimleri geçirmiş ülkelerde o diktalara düşen rol yeterince oynanıp da yerlerine bağımlı demokrasiler oluştuğunda o diktaların hizmetinde çalışmış olan işkencecilerin günah çıkarmaları sonucunda elde birdenbire şaşırtıcı ve ürkütücü bir bilgi yığını oluşuverdi. Demek ki her namuslu ve sağlıklı vatandaş, hem de tam bu namus ve sağlık dereceleriyle doğru orantılı olarak vahşi bir sadist canavara dönüşebiliyor, aynı zamanda çok mazohist görünüşlü davranışlar da sergiliyor ve her iki durumda garip bir ruh hali içinde *"haz"* da alıyordu.

Savaş boyunca çok katı despot bir rejimle savaşmış ve bu savaş sırasında kendi askerlerini sürekli olarak bireysel özgürlük söylemiyle motive etmiş, aynı söylemle yeryüzünde belli bir *"ideoloji"*yi de sürdürerek cihan egemeni rolünü üstlenmiş olan Amerika Birleşik Devletleri'nin ne kadar bireysel özgün istence değer verdiği, özellikle de Vietnam Savaşı sonrası sorgulanmaya başlamıştır. O güne kadar yürürlükte olan varsayımlarla, yani toplumların kendi gereksinimlerine uygun vatandaş kişilikleri yetiştirdikleri varsayımıyla ve ABD'nin de, olup bitenlere bakılırsa, oldukça yaban ve sadist bireyler yetiştirmeye başladığı kuşkusuyla kimi deneyler de yapılmıştır. Kamuoyu sorgulaması türünde yapılan araştırmalarda güncel soruların arasına gizlenmiş sorularla vatandaş kitlesinin büyükçe bir çoğunluğunun hiçbir özgür siyasal istenç belirtisi göstermeksizin yetkenin buyruklarına uyarak, kendi bireysel davranış eğilimlerine çelişkili eylem ve davranışlara son derecede yatkın oldukları bulunmuştur. Bundan daha sonra, 70'li yıllarda, sonuçları bugün bile korku veren bir deney laboratuar koşullarında yapılmıştır. Stanley Milgram adlı bir araştırmacının ve arkadaşlarının yaptığı bu deney biraz ayrıntıyla anlatmaya değer. Araştırma Yale Üniversitesi psikoloji laboratuarlarında yürütülmüştür. Üniversitenin bulunduğu New Haven kentinde gazetelere verilen ilanlarla *"İnsan belleği ve öğrenme kuramları üzerinde"* bir araş-

tırmada denek olarak kullanılmak için 20-50 yaşları arasında erkek vatandaşlar arandığı duyurulmuş ve bunun için oldukca iyi bir cep harçlığı da ödenecceği bildirilmiştir. Oldukça uzun bir zaman dilimi boyunca süren bu deneyde oldukça kalabalık sayıda denek rol almıştır. Bunların % 40'ı endüsri işçilerinden, % 40'ı ücretlilerden ve % 20 kadarı da serbest meslek mensuplarından oluşmuştur. Deneyin elbette, ilanda belirtilen amaçla, yani bellek ve öğrenmeyle hiçbir ilgisi yoktur. Ancak deneyin amaç ve yöntemi deneye başlamadan önce deneklere şöyle anlatılmıştır: *"Bellek ve öğrenme yöntemleri üzerinde birçok kuram vardır. Bunlardan biri de, en etkili yöntemin yanlış yapma ve ceza görme temelinde olduğu şeklindedir. Siz burada yalnızca size söyleneni yapmakla yükümlüsünüz. Bütün sorumluluk Yale Üniversitesine aittir."* Deneye üç kişi katılmaktadır; bir öğretmen, bir öğrenci ve bir de deney görevlisi. Gerçekte bir deney çalışanı bir denekle birlikte, sanki o da ilanla başvuran bir vatandaşmış gibi katılmaktadır. Masanın üzerinde iki kart yüzüstü durmaktadır. Bu kartlardan ikisinde de öğretmen sözcüğü yazılıdır. Gerçek deneğe bu kartlardan birini seçmesi söylenmekte ve böylece onun mutlaka öğretmen olması sağlanmaktadır. Rol yapan deney çalışanına bunun üzerine *"Siz öğrenci olacaksınız"* demektedir. Odada elektrik iskemlesine benzer bir aygıt vardır. Ona birtakım kablolar bağlıdır. Bu kabloların öbür ucu öğretmen sıfatını taşıyan deneğin önündeki bir kumanda masasındadır. Ancak bu kablolar biri hariç boştur. Kumanda masası üzerindeki düğmeler üzerinde 15 V. tan başlayarak 450 V.a kadar yazılar konulmuştur. Yalnızca 15 V. olan elektrikli sandalyeye çok hafif bir akım vermektedir. Önce öğretmen sandalyeye oturtulmakta ve bu düğme aracılığıyla verilen hafif akımla deneyin etkinliğine ikna olması sağlanmaktadır. Bundan sonra denek komuta masasına oturacak ve öğrenci rolündeki öbür sözde deneğe bir dizi sözcüğü arka arkaya sayarak onun aynı sırayla bunları söylemesini isteyecektir. Sıralamada yanlışlık yaptığı zaman öğrenci sözde deneğe en hafifinden başlayıp gittikçe şiddetlendirerek önündeki düğmelerle bir elektrik şoku verecektir. Düğmeler üzerinde ayrıca, 100-25 V. arasındaki düğmelerin yanında tehlikeli, sonrasında çok tehlikeli ve 400-450 V. düğmeleri yanında da öldürücü diye de yazılmıştır. Rol yapan sözde denek sık sık hatlar yapmakta ve ardından sözde verilen akımın şiddetine uygun olarak çırpınıp acı çekme rolü yapmaktadır. Akım şiddeti daha da yükseldiğinde yalvarmaya başlar ve vazgeçtiğini, gideceğini söyler. Akım tehlikeli sınırlara geldiğinde bayılma numarası yapmaktadır. Sonuç olarak deneklerin hemen hemen tümü tehlikeli olarak işaret edilen 150-180 V.'a kadar çıkmakta hiç duraksamamışlardır. Çok az bir kısmı 200 V.tan sonra odada bulunan ve yetkeyi temsil eden laboratuar yetkilisine devam edip etmemesi gerektiğini sormuş, onun *"Devam edi-*

niz" demesi üzerine öldürücü olduğu işaret edilen dozlara kadar rahatlıkla çıkmışlardır. Deneye katılanların % 66'sı hiç duraksamadan *"öldürücü"* denilen 400-450 V.lara kadar çıkmış, yalnız % 34'ü 200 V. civarında duraksamış, deneyi terkedenlerin oranı % 1'in bile altında kalmıştır.

Burada sosyal ve politik psikoloji bakımından irdelenmesi gereken birçok yön bulunmaktadır. Ancak biz bunlara saplanmaksızın, konumuzla daha ilgili olan bir gerçeğine işaret edelim bu deneyin. Deneklerin % 80'i bu deney sırasında, hatta karşılarındaki oyuncu denek öldüğü sırada bile büyük bir coşku, keyif ve heyecan duymuşlar, bunu göstermişler ve deney sonrası yapılan sorgulamada ifade de etmişlerdir. Stanley Milgram ve arkadaşlarının bu deneyleri çeşitli değişikliklerle ve çeşitli toplum kesimlerine uygulanmış ve her seferinde aynı korkunç sonucu, hatta daha da kötü verileri sağlamıştır.

Bu deneyler Amerikan bilim adamaları ve kamuoyu arasında çok etkili olmuştur.

Bu arada toplama kamplarında kalmış ve sistematik işkenceye tabi tutulmuş olan kimselerin yıllar süren gözlemleri, analizleri de bu davranış kalıpları üzerinde yeni bir dizi düşünceye yolaçmıştır. Vietnam'da özellikle gaddar hareketleriyle dikkati çeken askerler üzerinde, olağanüstü gaddar olaylara karışmış olan askerler üzerinde, örneğin 16.3.1968 günü olan Mai Lai katliamına katılmış olan askerler üzerinde yapılan psikiyatrik incelemeler ve Ricks'in tutsak Alman askerlerinde yaptığı analitik incelemelerde vardığı sonuçlar hep aynı noktalarda toplanmış ve en önemli bulgulardan biri olarak da en sert davranışlı askerlerde çok yoğun bir homoseksüellik skalası yükselişi bulunmuştur. Bu noktada sert ve gaddar hareketle eşcinsel eğilimler arasındaki sıkı ilişki giderek ön plana da çıkmaya başlamaktadır. Bu olgu daha sonraki ve şimdi bile süregelen işkence olaylarında sezilmekte olan bir bulgudur. Ayrıca batı toplumlarında sayıları gittikçe yükselmekte olan sado-mazohistik ilişki kuruculların, polise intikal etmiş vakalarda yapılan adli-psikiyatrik incelemlerin hepsinde bu bulgu öne çıkmaktadır. Sözkonusu olan eğilim yalnızca erkek sadistlerde ya da mazohistlerde değil, karşılaşılan ve incelenebilen kadın sado-mazohistlerde de aynı yoğunluktadır. Bu arada uzak geçmiş tarihsel olguları da daha yakından incelenip irdelenmeye çalışılmaktadır. Böylece sadizm ve mazohizm olgularında sosyal-psikiyatrik ve antropo-psikolojik açıklama ve yaklaşımlar değer kazanmaktadır.

İNSANIN ARKETİPAL ANLAMI

Kendini bir ayrı ben ve ayrı bir tür olarak net bir biçimde algılayabilen tek canlının insanoğlu olduğu anlaşılmaktadır. Bu yetinin filogenetik bir aşama olduğu gerçeği hayvanlar üzerinde yapılan çeşitli araştırmalarla kavranabilmektedir. Elbette bir *"Ben"* algılamasının daha düşük filogenetik sırada bulunan bir canlıda bulunup bulunmadığını doğrudan sorgulayabilecek bir olanak elimizde bulunmuyor. Ancak maymunlarla insanlar arasında sözel bir iletişim kurmak üzere yapılan çok uzun araştırmalarda türün bir ben kavramına ve kendini bir özgün yapı olarak görmekte ancak sinir sisteminin özgün bir yapısı sayesinde ulaşabildiğine ilişkin kanıtlar bulunabilmektedir. Bu da merkez sinir sisteminin, özellikle de beynin çok özel bir yapılanışına bağlı olarak düşünülyor. Kısaca özetlemek istersek; beynin filogenetik sistematiğinde en eski yapıları olan bazal gangliyonların, kafatasının özel yapısı nedeniyle dış tabakalara, yani bilinçli zihinsel yapılara, ancak yüksek maymunlardan itibaren olağanüstü yaklaşmış olduğu ve bu nedenle de daha düşük sıradaki canlılarda bulunmayan bir bağlantı düzeneğinin ortaya çıkmış olduğu düşünülebiliyor. Bu da beynin şakak lobunun (temporal lobun), kulak yapısı nedeniyle çok içeri itilmiş ve ortada bulunan limbik sisteme ve bazal gangliyonlara yaklaşmış olması sonucunda limbik sistemle temporal ve prefrontal korteks arasında, daha düşük canlılarda olmayan iletim yollarının ortaya çıkmış olması şeklinde açıklanıyor. Bu gelişme goril ve şempanzelerden itibaren bulunmaktadır ve gorillerde şenpanzelere oranla biraz daha ileri bir aşamadadır. Bunun sonucunda gorillerle şempanzelerin, doğa olaylarını bir varlık gibi algıladıkları ve kendi bireyleri ile bağlantısını aradıkları anlaşılıyor. Bu canlıların, örneğin kendi hastalıklarını bir dış faktöre bağlamaya aktif olarak çabaladıkları görülüyor. Kuşkusuz ki, filogenetik olarak çok daha geç ortaya çıkmış olan insan türü ve artık yokolmuş olan akrabaları bu bakımdan çok daha ileri bir olanağa kavuşmuş ve ilk andan itibaren kendi varlıklarını incelemeye başlamışlardır.

İşte bu biyolojik gelişim en ilkel insanlardan başlayarak insan varlığı ve vücudunun kapalı gizemleri üzerinde bir dizi açıklama çabasını da birlikte getirmiştir. Bunun sonucunda en ilkel uygarlıklardan başlayarak insan organizmasının ve onunla ilgili herşeyin, korku ve merak uyandıran özellikler taşıdığı görülmektedir. İnsan salgıları, kan ve idrar, meni, ter ve dışkı, kendi olduklarından başka bir de gizemli anlam taşımaya başlarlar. Ölmüş olan inanların vücut parçaları, ve kalıntıları baştan başa gizemlidir. Kişilerde çok çeşitli korkulu, büyülü anlamlar çağrıştırır, korkudan tiksintiye kadar çeşitli duygular uyandırırlar. İlkel uygarlıklarda buna ilişkin binlerce örnek bulunduğu gibi bugünkü uygarlıklarda bile bu algılamalara örnek olabilecek yığınlarla töre ve simge bulunmaktadır. Örneğin, insan kemikleri, kafatasları, insan kanı hemen herkeste, en yakın hayvaların benzeri kalıntılarından çok daha değişik etki yapar. Hiçbir insan bir koyun, öküz ya da hatta goril kafatasından korkmadığı halde, insan kafatası herkese büyülü birçok çağrışım uyandırır. Vücuttan çıkan madde ve sıvılar herkes için çok değişik anlamlar içerir. Antropoloji bu örneklerin binlercesini sunabilmektedir. Çok değişmiş şekilleriyle bu, temelinde vücudun kutsanması ve büyülü olarak algılanışı yatan, birsürü töre vardır. Hemen akla gelen örnekler olarak, yapı temellerine insandan çıkan kanın akıtılması gibi çok eski bir töre, giderek temele yalnızca bakirelerin bekaret kanının ve kadınların adet kanının konulmasına ve o da giderek birçok uygarlıkta temele kurban kanı akıtılmasına dönmüş olarak halen yaşamaktadır. Birçok uygarlıkta tırnak ve saç gibi insan vücudu kalıntıları büyü taşır ve örneğin ülkemizde ateşe atılmaları günah sayılır. Hristiyanlarda ölü evi yemeği ve ülkemizde cenaze helvası, en eski çağlarda ölenin yemek yoluyla kalanların vücudu içine alınıp yaşatılmasının kalıntılarıdır. Hristiyanlarda Tanrı'nın ve İsa'nın kanını ve etini simgelemek üzere küçük yufkalar ve şarap içe alınmakta yani içilip yenilmektedir. Daha yüzlerce, binlerce adet ve töre vardır.

İşte insanlar daha en eski çağlardan başlayarak ölüm ve öldürme üzerinde sayısız korku, büyü ve kutsama eylemi uygulamışlardır. Bunun sayısız örneği bütün kültürlerde bulunabilir. Akdeniz uygarlıklarında da ölümün tanrılara sunulacak en önemli sunak haline geldiğini görüyoruz. Gerçi bu sunu yalnızca Akdeniz uygarlıklarına özgü bir durum değildir. Genellikle tanrılar et ve kan istmektedirler. Benzeri davranışı yalnıza Uzak-Doğu'da bulamıyoruz. Orada tanrılar daha çok uyumu sağlayan bir niteliktedirler ve verilen sunular daha çok onlara verilmiş dilekçeler niteliğindedir. Ama gene de cinleri kandırmak için hoşnut etmek gereklidir ve kimi kandırmaca kurbanlar sunulmaktadr. Ve ayrıca tanrılara kişiler kendi canlarını verebilmektedirler. Mezopotamya ve Akdeniz uygarlıklarındaysa gerek tan-

rılar, gerekse yarı tanrılar, cinler ve çeşitli ruhlar beslenmek için sürekli kan ve et gereksinirler. Ölüm, Germen halklarının ve Ural-Altay topluluklarının kültürlerindeyse çok daha yoğun boyutlara ulaşmıştır. Savaşta yada eceliyle ölenin ailesi bireyleri ve yakın çevresi de çoğunlukla onu yalnız bırakmamak için birlikte giderler. Ural-Altay ve Fin-Uygur topluluklarında bu birlikte gidiş simgesel bir duruma indirgenmiş ve Yuğ (Cenaze) törenlerinde vucudun, özellikle de yüzün yaralanarak kanın akıtılmasıyla yerine getirilir hale gelmiştir. İskitlerde bu öteye gidişin kenevir dumanlarıyla da yapılmakta olduğunu görüyoruz. Yoğun kenevir dumanlarıyla, yani esrarla ortaya çıkan esrime sırasında yaşanılan sanrılar ölüme eşdeğer sayılmaktadır. Daha sonra ilk Altay boylarının Dinyeper ırmağını geçerek Romalılara görünmeleriyle verdikleri izlenim kendi kanını kişiliğinden koparark sunmak için yapılan yüz yaralanmalarıyla açılmış yüz yaraları sonucunda *"Çerçevesine gerilmiş derilerden yapılmış kalkana benzeyen yüz"* izlenimi olmuştur ki bu benzetmeyi daha ilk Roma tanıklarında bulduğumuz gibi ondan 6-7 yüzyıl sonra İslamiyetin ilk günlerinde ilk islam söylemlerinde de buluyoruz. Demek ki bu izlenim, aynı kültürel algılamayla sürüp gitmiştir.

Ölümün Avrupa barbar halkları tarafından algılanışı ise çok daha sert ve gaddardır. Bir Germen erkeğinin Walhala'ya (Cennet) girebilmesi için temel şart kanının akarak ölmesi, yani ya öldürülmesi ya da intihar etmesidir. Tanrı Wotan bile hem öldürülmüş, hem intihar etmiştir.

Ölüm kavramının Roma uygarlığı tarafından algılanışı da son derece de gaddar ve vahşi bir tutku şeklindedir. İnsanları öldürmek, öldürerek keyif ve haz almak, insan vücutlarını parçalamak, kanlarını akıtmak artık bir esrime duygusuna kadar ulaşmaktadır. Hristiyanlığın girişiyle ise durum hemen ikiye çatallanmıştır. Bir yandan Hristiyan inanç ve öğretisinin getirdiği ölümün büyük bir elem olarak kutsanışı, öte yandan yeraltına inmiş olan eski pagan inançları sayesinde büyülü ve gizil anlamlar kazanması aynı anda olmaktadır. Yeraltında gelişen o ikincil kültür her ne kadar cadılık sayılarak kilisece mahkum edilmekteyse de öldürme fiili her iki tarafta yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Bir yandan yığınlarla *"Cadı"* muazzam bir teknik yardımıyla işkencelerden geçirilerek sonunda da odun yığınları üzerinde yakılmakta, bir yandan da cadılar küçük çocukları, yahudileri, yolunu şaşırmış hastaları, sakatları, serseri ve dilencileri öldürerek vücut parçalarını büyü malzemesinde kullanmaktadırlar. Çeşitli büyü iksirleri reçetelerinde kullanılmakta olan maddeler arasında, bakire kanı, adet kanı, plasanta, düşük bebeklerin kan ve etleri, asılarak ölmüş insanların vücut yağları, idrar ve dışkı gibi insan salgıları, bu arada kedi, köpek gibi evcil hayvanların kan ve etleri, nihayet insan

kanı bol bol bulunmaktadır. Bütün bu belirtiler ölüm, ölme ve öldürme olgularının ne denli yoğun bir uğraşı olduğunu göstermeye yeter. Haçlı seferleriyle ölme kavramının değişik bir boyuta ulaştığını görüyoruz. Bir yandan kilise resimlerinde ölüm, gençleri ve bakireleri baştan çıkaran şehevi bir nitelik kazanmakta, bir yandan da doğuda barbarlar ve müslümanlar yığınlarla katledilmektedir.

Her ne kadar sadizm kavramının içinde cinsel bir haz duygusu temel bir koşul olarak alınıyorsa da Gotfroid de Bouillon'un 80-90 bin müslümanı öldürterek karınlarını deştiği sırada bunu yapan ve izleyenlerin hangi duyguları tatmış olduklarını bilmek kolay değildir. Ancak aynı dönemde kilise resimlerinde ölümün baştan çıkarıcı cinsel öğelere eş değerli tutuluşu, böyle bir *"cinsel"* algılamanın öldürme eylemine de refakat etmiş olduğuna pek kuşku bırakmıyor. Katliam ise aynı dönemde pekçok kez uygulanan bir kitle davranışıdır. Olur olmaz gerekçelerle insanlar kitleler halinde öldürülmektedirler. Gene orta yerde uygulanan idam sahneleri çok fazla seyirci çekmektedir. Dahası kişinin diri diri parçalanması şeklinde idam sahneleri de bolca uygulanmaktadır.

Burada gene doğu uygarlıklarında daha değişik ölüm ve öldürmeler olduğunu görüyoruz. Ama temelde durumu kökten farklı olarak görmeye yetecek bir farklılık yoktur. Orada da doğaüstü güçlere verilen en önemli armağan ölümdür.

İşte bütün bu bilgilerden yola çıkarak ölüm olgusu çevresinde kültürel bir algılama biçimi geliştiğini görüyoruz. Jung öğretisi açısından bu görüngüyü adlandırabiliriz. Sözkonusu olan bir archetyp'tir ve toplumsal bilinçdışına yerleşik bir özelliktir. Jung, belirli birtakını konuların insanların çağlar boyunca ortak uğraşısı olduğu ve bu algılamalar yoluyla tarih öncesi çağlardan buyana hep en erken çocukluk çağından başlayarak ruhun en derin katmanlarına yerleşmiş olduğu, böylelikle de hemen bütün insanlarca ortak kullanılan bir bilinçaltı oluştuğu görüşündedir. Bu ortak bilinçaltına o, toplumsal bilinçdışı adını vermektedir. Bu bilinç dışında yerleşmiş ortak algılama biçimlerine de achetyp denilir. Bu archetyp'ler kültürlere özgü olabileceği gibi bütün kültürler için, ya da birkaç kültür için ortak da olabilir. Bu archetyp'ler biz bilinçli olarak farkında olsak da olmasak da bizim duygu ve düşüncelerimizde bulunur ve bunları yönlendirirler.

Örnek olarak bir kaç archetyp'i verebiliriz:

Ağaç: Bütün kültürler için ağaç bir anlam ifade eder. Bu anlam simgeseldir. Yani insanlar ağaca bir varlık ve değer olarak kendilerine ifade ettikleri anlamın dşında bir anlam da yüklemektedirler. Şaman kültürlerinde ve orta çağ öncesi Avrupanın Kelt ve Germen kültürlerinde Ağaç, yaşamı ve yaşam gücünü, yeryüzüyle gökyüzü

arasında etkileşimi sağlayan süreci ve kişileri birarada tutan temel güçleri temsil eder. Hemen bütün kültürlerde bu bağlamda kutsal ağaçlar bulunmaktadır ve bugün de aynı nitelikte kullanıldığı görülmektedir. Noel ağacı olarak aile birliğini ifade ettiği gibi, İslam mezar taşlarında da ruhu semaya taşıyan yolu simgeleyen eski şaman geleneklerinin kalıntısı olarak bir ağaç resmi bulunur. Gene camilerin mihrap süslemelerinde ağaç figürleri tercih edilen figürlerdir. Ayrıca defne, zeytin ve meşe dalları da devlet armalarında ve uluslararası örgüt armalarında bulunan simgelerder. BM işaretinin iki defne dalıyla çevrili oluşu dışında bizim askeri kokartlarımız da iki meşe dalıyla çevrilidir.

Yıldız: 3, 4, 5 ve 6 kollu yıldızlar mutlaka anlamlar ifade ederler. Şans, zafer, başarı gibi birçok kavram yıldızla ifade edildiği gibi, 5 kollu yıldız insan varlığının doğrudan simgesi ve 6 kollu yıldız da yersel ve göksel güçlerin dengesi ve Mühr-ü Süleyman'dır.

Kurukafa: Bütün kültürler için ölümü ve ölüm tehlikesini ifade eder.

Başak: Hemen bütün kültürlerde yeryüzünden fışkıran gücü, bereketi, besleyici ve yaşatıcı tanrısal gücü simgelemiştir. İşte ölüm de insanların tarih boyunca ve her türlü kültür ve uygarlık biçiminde anlamaya ve kavramaya çalıştıkları, üzerinde düşünüp neden, nasıl sonuçlarını çıkarsamaya uğraştıkları bir görüngü olarak muhakkak ki pekçok archetyp kavramı yüklenmiş ve kendisi bütünüyle bir archetyp haline almıştır. Bu kavrama, ölüm çevresinde gelişen bu archetyp değerlere genel olarak baktığımızda üreme ve ölümün, giderek sevgi ve ölümün zıt kavramlar olmaktan çıkıp aynı olgunun iki görüngüsü gibi algılanmaya başladığını izleyebiliyoruz. Sonunda bu varolmak ve yokolmak, varetmek ve yoketmek arasındaki ilişki her iki kavramın da öylesine kaynaşmasına yolaçmaktadır ki birbirini izleyen, birbirinin doğal sonucu ve dolayısıyla da gerçekten son uç noktası olarak gelişmektedir. Pekçok kültürde bu kendini göstermektedir ve çok çeşitli yollardan insan ruhunun en derinlerine kazılmaktadır. Hint mitolojilerinde Şiva her iki kavramı birleştiren bir tanrısal motif olarak ortaya çıktığı gibi ölmek ve yeniden doğmak birbirini izleyen ve aynı değeri taşıyan iki olgu halini almaktadır. İşte bu gün, insan topluluklarında bu her iki kavramın, ölümün ve doğumun, varolmak ve yokolmanın, doğurmak ve öldürmenin içiçe olmasından sadizm ve mazohizmin temelinde de bu köklü yönelişlerin bulunduğu sonucu çıkarılmakta ve bu kavramdaki bir gelişmenin bu davranışlara yol açtığı düşünülmektedir.

SADİZM VE MAZOHİZM'İN DÜZENEĞİ

Toplumsal bir archetyp de olsa ölüm ve kalım üzerinde bir kişinin bir saplantı olarak kalışının yolları gene de tam olarak ortaya çıkarılabilmiş değildir. Bugünkü anlayışımıza göre belirli koşullar oluştuğu zaman, ki bu koşulları birazdan ele alacağız, kişide ölme ve var olma, öldürme ve yaşatma dürtüleri birbirine içiçe geçmekte ve bir dizi ruhsal karmaşaya dönüşmektedir. Kişiler ölümü bir cinsel şehvet duygusuyla karşılayabildikleri gibi öldürmeyi de bir cinsel haz verme ve dolayısıyla bir haz elde etme şeklinde de algılayabilmektedirler. Bu döngü bir kez ortaya çıktıktan sonra da her ikisi arasındaki sınır tümüyle ortadan kalkabilmektedir.

Yani kişi kendi ölümünü bir şehvetle algılamaya başlayınca karşısındakine vereceği şehvetin son uç noktası olarak da onun ölümünü düşünebilmekte ve onun öldüren en yüksek bir şehvetle kendisine ram olduğu gibi bir sonuca ulaşmaktadır. Yani sadist karşısındakini öldürmekle ona kendi istediği ölümü sunmaktadır. Burada bütün bu gelişmelerin bilinçli düşünce ve düşlemeler yoluyla değil, tümüyle bilinçaltı olarak yürüdüğünü yeniden anımsatalım. Yani sadizmin temelinde kişinin kendisinin varsaydığı ve özlediği yokolma ve acı çekme vardır. Mazohist davranışın temelinde de aynı şekilde ölme ve yokolmayı en azından model olarak tadabilme bulunmaktadır.

Kişinin bu garip modele saplanışının temelinde de yaklaşık olarak şöyle bir modelin bulunduğu düşünülmektedir:

a) Kişi anneyi doğurduğu gibi yok da edebilen bir varlık olarak algılar. Besleyen o olduğu gibi aç bırakan da o olduğu için bu algılama bebeğin zihninde neredeyse otomatiktir.

b) Babanın temsil ettiği dış otorite ve kendisini doğuran ve besleyen anneye sahip oluşu nedeniyle gösterdiği güç, onun çeşitli toplumsal koşulları saptayan ve o koşulların yaptırımlarını da sağlayan kişi olarak algılanmasına, anneye duyulan bütün ters duyguların, yani öfke ve kızgınlıkların babaya yansıtılmasına yolaçmaktadır.

c) Anneyi elinde tutmak ve onun sevgisinden her zaman yararlanmak isteği engellendikçe, bu engelleme yetisinin giderek bütün haz veren durumlara yayıldığı, yani babanın bütün haz veren durumları engellediği şeklinde bir algılama başlamaktadır.

d) Hazzın acıyla, varolmanın yokolmayla, yaşamın ölümle kaynaşmaya başlaması çocuğun genitel hazlara ulaşmaya başlamasıyla yokolma ve yoketme korkusu biçimine dönüşmektedir. Bu odipal karmaşanın son derecede sivrildiği bir evredir.

e) Böylece kişi giderek acıdan haz duymaya başlayabilir ve verdiği acının da haz vereceğini hissedebilir.

f) Bu kertede cinsel duygularla yokedici duygular artık birbirine iyice kaynaşmış hale gelir. Acı vermek ve öldürmeyi zevk almak için yapabileceği gibi, acı verdiği ve öldürdüğü zaman da cinsel bir zevk alabilir.

Böylece bir düzeneğin sonucunda gelişme çizgisi şöyle bir şema izlemektedir:

• Baba; sert, kaba, katı, hasis, dar kafalı, tehditkar, korku veren bir obje olarak algılanmakta, daha doğrusu bu duygular ona yansıtılmaktaır.

• Anne; duygulu, duyarlı, acı çeken, sevgi ve okşanma isteyen bir obje olarak algılanmakta, daha doğrusu bu duygular ona yansıtılmaktadır.

• Böylece baba süper egoyla, anne de idle özdeşleşir. Babada yetke, annede sevgi ilkesi yoğunlaşır.

• Ego her iki objeye de sevgi ve kin duygularıyla bağlıdır. Baba sevilmekte ama aynı zamanda ondan korkulmaktadır. Anne sevilmekte ama aynı zamanda küçük görülmektedir.

• Böylece baba aracılığıyla sevgi ilksi bastırılmakta, anne üzerinden de sevginin suç olarak algılanmasına çıkılmaktadır.

• Böylece otoriteye boyun eğerek sevgiye kavuşma, sevgiyi horlayarak sevgiye kavuşma duyguları aynı durumda ve aynı bireyde tümüyle kaynaşmış olarak ortaya çıkmaktadır. Bu duyguların uç noktaları olarak da yoketme ve yokolma görülmektedir.

İşte, böylece birbirine zıtmış gibi görünen Sadizm ve Mazohizmin kökende birliğine böylece varılmış olmaktadır.

SADİZM VE MAZOHİZMİN GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

1) Sadomazohizmin en yaygın görünüş biçimi bu ilke üzerine kurulmuş olan ilişkiler, dostluk ve arkadaşlıklar, aşklar ve evliliklerdir. Bu tip ilişkide kişi karşısındakine acı vermeye başlar. Karşısındaki bu acıyı kendine bir yaşam biçimi olarak algıladığı andan itibaren ve çektiği acıya karşın duyduğu zevki ifade eder etmez bu ilişki biçimi kurulmuş olur. *"Dertleri zevk edindim"* dizesi bunun tipik örneğidir. Dertleri zevk edinen kişi böylece sevgilisinin acımasını sağlamakta ve verilecek bir parça sevgiyle ödüllenmektedir. Bu ödül, veren kişiye hem büyüklük keyfini vermekte hem de bir suçluluk duygusu yüklemekte ve onda bir derde yolaçmaktadır. Böylece her iki kişi hem acı çekmek, aynı zamanda hem sevilmek, hem küçük görülmek ve nefret etmek, hem küçük görmek ve nefret etmek, hem sevmek, hem acımak işlev ve durumlarını aynı zamanda ve birarada yaşamaktadır. Bu tür bir temele oturmuş olan evlilikler, sevgi ve dostluk ilişkileri sanıldığından çok fazladır. Bu özellik en fazla da evlilik danışmanları ve boşanma davalarına bakan yargıçların, bu tür davaları üstlenen avukatların kafasını karıştırır. Gerçekte bu tip bir ilişki kurmuş olan ikisi de sado-mazohist iki kişi, bu ilişki modelinde mutludur. Bir çift eğer çok aşırı eziyet sahnelerine karşın pişman olma, af dileme ve affetme sahnelerini de çok yaşamaktaysalar, bu evliliğin sado-mazohistik bir ilişki üzerine kurulmuş olması çok olasıdır. Böyle bir durumda ayrılma ya da boşanma her iki tarafın kesinlikle mutsuzluğuyla sonuçlanır. Çünkü ikisi de bu ilişki tipine muhtaçtır ve böyle bir ilişkiyi de kolay kolay bir daha, bir başkasıyla kuramazlar.

2) Sado-mazohizmin en yaygın örneklerinden biri de buyruk altında iş görmekten çok haz duyan ve kendi de çok sert ve çok katı bir otorite uygulayan kimselerdir. Özellikle askerlik ve polislik gibi mesleklerde çok görülen bu tip, çok disiplinli ve başarılı görünmesine karşın aslında tam da o meslekler için korkunç felaketlere yolaçabilecek kişilerdir. Ne yazık ki her iki meslekte bu tipler uzunca bir süre

ödüllenir ve *"tam asker"* ya da *"gerçek bir polis"* olarak algılanır. Oysa görevin değil kendi dürtülerinin doğrultusunda hareket etmekte olan bu kimseler sevk ve kumanda süreçleri bakımından çok tehlikeli noktaları oluşturur ve tam da görev sırasında bir felakete yolaçabilirler. Çünkü kişilikleri ve egoları aynı zamanda korku ve yılgınlık duygularıyla da aşırı yüklüdür ve çevrelerinde oluşturdukları yılgınlık da görevin altüst olmasına yolaçar.

3) Sado-mazohizmin tümüyle hayvanlara yönelik dışa vurumu da sık görülür. Köpeklere ve atlara düşkün görünen, ava giden, öldüren ve kırbaçlayan ve bunu bir yaşam stili olarak sunan, hem de aydın ve kibar çevrelerde, pekçok insan bulunur. Dikkatli bir gözlem ve irdeleme bu kimselerin kişisel ve iş çevrelerinde, aile yaşamlarında da aynı davranışların, yani yukarıda sözü edilen iki ilişki türünün çeşitlemelerini uygulamadıklarını gösterir. Bu özellikler tam doyuma ulaşmalarını engellediğinden birçok sorunuada yolaçabilir ve aile içi, iş ortamı içi birçok soruna yolaçar.

4) Düşünsel boyutta sadizm ve mazohizm de sanıldığından daha yaygın bir türdür. Pekçok kadın fantazilerinde eziyet edilme, ırza geçilme düşleriyle cinsel tatmine ulaşmaya çalışır. Dikkatli bir irdelemede bunların da özel ilişkilerinde, daha hafif ölçülerde de olsa, 1. ve 2. tipteki ilişkileri kurdukları görülebilir. Erkeklerde de daha çok sadist tipte yürüyen fantaziler bulunabilir. Dışa vurumlarında *"Maço"* bir görünüşte sergileniyor olabilir. Ancak ilişkilerde çoğu zaman eşcinsel eğilimler ya da bu eğilimler nedeniyle eşcinsel korkular da çok yoğundur. Eşcinseliğin genellikle sado-mazohizme refakat ediyor olması hem eşdeğer bir gelişim özelliğinden, hem de eşcinsel ilişkilerin sado-mazohistik bir görünüm taşımasındandır, özellikle de erkeklerde. Ancak ilişki eziyet etme boyutunda kalmak koşuluyla kadınlarda da cinsel kimlik karmaşası hiç eksik olmaz.

5) Fetişist boyutta sado-mazohizm de bi çok fetişist davranışın kökeninde bulunmaktadır. Özellikle şiddet simgesi olarak akla gelen eşyanın cinsel uyarılma amacıyla kullanımının ardında sado-mazohist ve elbette onunla birlikte eşcinsel bir yaklaşım da bulunmaktadır. Çizmeler, kemerler, deri giysiler, kullanılmış ve yıpranmış giysiler, metal süs eşyası, vücut üzerinde kalıcı değişimlere neden olacak dövmeler ve vücut süsleri gibi bir çok fetişistik öge aynı zamanda fantazi boyutunda sado-mazohistik eğilime de işaret etmektedir.

6) Sekonder sado-mazohizm de, özellikle az önce adı geçen kitle olguları, katliamlar, savaşlar, işkenceler gibi olaylarda ortaya çıkma-

ya başlayan bir olgudur. Aldığı emirlerle bu tür eylemleri icra etmeye girişen kişi, duyduğu korkuyla ölümün arkaik büyüsü arasında sıkışmakta ve bir tür ekstaz, yani vecd halinde icraya başlamaktadır. Özellikle bölgesel politikalara bu tür davranışların fazlaca girmiş olması, bölgesel çatışmaların içinden çıkılmaz duruma sokan olgulara neden oldukları için günümüzde giderek önem kazanan bir görüngü olarak karşımıza çıkıyor. Verilen emrin uygulanışı sırasında gittikçe artan boyutta kan dökmek, eziyet etmek bu tür olaylara katılan ya da tanık olan normal vatandaşların kısa bir süre sonra iyice zıvanadan çıkması, egolarının ve egolarıyla süperegolarının kontrolunun tümüyle ortadan kalkması, dürtülerinin tümüyle egemen olması sonucunda gittikçe aşağılık bir katil haline gelmekte ve bu arada egolarının yitiminden doğan korkunç bir parçalanma duygusunu da yaşamaktadır. Olaylara katılanların ya da tanık olanların, bu olaylardan sonra uzun bir rehabilitasyondan geçirilmeleri gereği böylece ortaya çıkmaktadır. *Vietnam sendromu* denilen, psikiyatride travma sonrası stres bozukluğu adı altında bilinen durum, yalnızca kişinin insan eliyle uygulanan felaketlere maruz kalmasıyla değil, bu felaketlerin nedeni haline gelmesiyle de ortaya çıkar. Yani cellat aynı zamanda kurban haline gelmekte ve eylem her iki tarafı birden ağır şekilde sakatlamaktadır. Her insanda normal olarak doğuştan gelen dürtüler, gene doğuştan gelen dürtüler sayesinde bir ben oluşturur ve bu ben de gene dışarıdan gelen birtakım öğretileri alıp benimseyerek bir üst ben inşa eder. Asıl ben yani Ego bu ikisi arasında, yani dürtülerden oluşan *id* ve benimsenmiş değerlerden oluşan bir *üst-ben* ya da *süperego* arasında sağlıklı olarak gelişmelidir. Bu gelişim hemen her aşamasında bu yapılar arasında bir çatışmayla yürümekteyse de yapılar arasında varılan uzlaşmalarla bir dengeye ya da hastalığa, nörotik bozukluğa çıkar. Ancak çatışmalar kaldırılamayacak boyutlara ulaştığında Ego'nun yani Ben'in parçalanması ortaya çıkar ki bu da yapay bir psikoz demektir. Kimi zaman bir çaresizlik sendromuyla tam bir depresyonda sonlanabilen bu durum, eğer ego bütünüyle yıkılacak olursa ağır bir psikoz tablosu da verebilir. Her durumda ağır bir kişilik bozukluğu sözkonusudur. Böyle durumlarda en fazla kullanılan savunma düzeneklerinden biri yadsıma düzeneğidir, yani kişinin o işleri yapan yanını kendi kişiliğinden tümüyle çıkartıp atmasıdır. Bu sırada yapılan işlevlerde yani uygulanan öldürmelerde ya da işkencelerde, dürtüler tümden başıboş kalacağından olağanüstü gaddarca davranılabilir ve çok büyük bir doyum da sağlanabilir. Ötendenberi en korkulan tipte sadist kişiler oluşmuş olur. Bu kişi yaptığı her harekette kendi parçalanışını bir kez daha yaşamakta ve bu yokoluşundan büyük bir mazohist haz da duymaktadır. Böylelikle her sadistin aynı zamanda mazohist bir haz da alışı yinelenmektedir.

7) Doğrudan doğruya mazohist cinsel haz oldukça nadir görünen bir sapıklık olarak kalmaktadır. Burada da cinsel ilişki kurmak üzere ele alınan partnere aşağıda sayılacak çeşitli araçlarla ya da bulunabilecek bir yeni yöntemle bedensel eziyet edilir ve onun vücudunun zedelenmesi ve yaralanması sağlanır. Bu sırada ezilen partnerin de haz duyduğu varsayılır ya da gerçekten almaktadır. Eğer haz gerçekten alınıyorsa sağlık için tehlikli olan sınırlar kolaylıkla aşılabilir. Çünkü sadistin aynı zamanda mazohist olan yapısı doyuma ulaşamaz. Görünür acı olması durumunda ise sadist aynı zamanda ne kadar vahşi ve acımasız olduğu duygusuyla bir süre sonra pişmanlık ve suçluluk duygularının yoğun baskısı altına girer ve kurbanı çözerek, yaralarını sararak, affedilmesi için yalvararak mazohist posizyona girer. Kurbanın kendisini affetmesi ve acıma ve sevgi belirtileri göstermesi seansın bitmesini sağlar. Sadist acı çektirdiği sırada yalnızca pasif bir haz almakla kalmaz doğrudan doğruya cinsel heyecan da duyarak masturbasyonla ya da doğrudan doğruya çiftleşmeyle orgazma da ulaşır. Aynı durum mazohist kişi için, eşinin dayanma sınırlarının zorlanmasına kadar gider. Yani mazohist eylemde cellat rolünü üstlenmiş olan kişinin bu sırada hiçbir haz almadığını göstermesi, soğuk ve mekanik tarzda işini yapması doyumu ancak kısmen sağlayabilir. Asıl istenen mazoniste acıma ve merhamet de göstermesi, çektiği acıdan dolayı onu sevmesidir. Aynı eğilimleri iki yönlü göstermekte olan kimselerden entellektüel yapıları ve estetik eğilimleri daha yüksek olanlar, mazohist yaklaşımla ezme ve ezilmeyi cinsel ilişkiye taşımayı yeğlerler. Eziyet ederek aynı noktaya ulaşmaya çalışan kişiler bu bakımdan daha büyük bir açmaz içindedirler. Çünkü sevgi eksikliği korkusu içinde olan bu kişiler, yaptıklarıyla son sevgi olanağını da yitirmek tehlikesiyle başbaşa yaşamak durumundadırlar. Bu yüzden sadist rolü oynamakta olan kimsenin sonuna kadar gitmesi ve ölümü sağlaması daha kolaydır. Ancak mazohist kişiler en fazla mutilasyon dediğimiz kendi organlarının yitimiyle kalırlar.

8) Sembolik sadomazohizmde ise koprofili dediğimiz dışkıyla pisletmek ya da pislenmek görünüşlerden biridir. Bunda eşin üzerine idrar ya da dışkı yapmak ya da onu sürmek, kendi üzerine dışkıyı ve idrarı yaptırmak ya da kendi vücuduna, giysilerinin üzerine sürmek, bazan da bunların yerine daha basit çamur ya da is, yağ gibi maddeler sürerek bu hazzı giderir. Burada simgesel alçalma ve kirlenmeyle, değer yitimiyle daha tehlikeli olabilecek bir zedelenme atlatılmış olmaktadır. Koprofilinin, pis ve mide bulandırıcı sözler kullanmak yani Koprolali gibi daha hafif, ya da bu maddeleri yemek gibi daha ağır biçimleri de olabilir.

ÖRNEKLER:

Sadomazohistik eziyet araçları arasında en basiti bağlamak ve eşi hareketsiz, tam edilgin hale getirmektir. Sadomazohistik ilişkide çok kullanılan ve basit sayılabilecek bir eylem de eşi köleleştirmek ya da köle durumuna girmektir. Eşi bir hizmetçi gibi kullanmak, ya da kendini ona kullandırmak, eşe tasma ya da gem takarak onu sürüklemek, eşe aşağı ve pis işleri yaptırmak bunların basit sayılabilecek olanlarındandır.

Benim bir olgumda oldukça yüksek düzeyde bir bürokrat olan koca, eşinin kendisini bağlamasını ve sonra da kadın makyaj araçlarıyla boyamasını istiyordu. Eş onun dudaklarını, tırnaklarını boyayacaktı. Sonra da eğilerek ve yerde sürünerek kendisi eşinin ayak tırnaklarını ojelemekte ısrar ediyordu. Eşinin bu sırada kendisini tekmelemesi, hakaret etmesi gerekiyordu. Sahneler tamamlandıkça ereksiyon oluyor ve sonunda masturbasyona başlıyordu. Masturbasyon sonunda ejakulatını eşinin üzerine ve ağzına boşaltması gerekliydi. Bu sahnelere dayanamayan eşi karşı koyup itiraz ettiğindeyse sertleşiyor ve onu yaralayıncaya kadar dövüyor, iç çamaşırlarıyla balkona ya da kapı önüne atarak hem üşümesini hem konu komşuya rezil olmasını sağlıyordu. Burada sapmanın çok yönlü sapkın durumu açıka belli olmaktadır. Gerçek cinsel haz hemen hemen tümüyle ortadan kalkmış, her şey simgelere indirilmiş durumdadır.

Bir başka olgumdaysa iki erkek arkadaş oldukça çapkın tanınmış olmakla birlikte ele geçirdikleri kızlarla cinsel ilişkide bulunduktan sonra kızların üzerine idrarlarını yapıyor ve sonra da kızların önünde birbirlerine masturbasyon yapıyor ve ejakulatı yeniden kızın üzerine boşaltıyorlardı. Birkaç kez birbirlerinin dışkılarını da bu kızların gözü önünde yemişlerdi.

Her iki olgu da adı geçenler tarafından değil ruhsal dengeleri oldukça bozulmuş olan eşler kanalıyla öğrenilmiştir.

Daha ileri sado-mazohistik ilişkide eş kırbaç ya da değnek gibi acıtıcı cisimlerle dövülür. Bunun daha ileri bir aşamasında eşi doğrudan doğruya yaralamak da göze alınır.

Gene benim bir olgumda eşcinsel bir erkek kendisine aktif eş olarak seçtiği erkeği zorlayarak kadınlara ağır eziyetlerde bulunmasını sağlamaya çalışıyordu. Bir seferinde ellerine geçirdikleri kızı çeşitli aletlerin de yardımıyla kan-revan içinde bırakmışlar ve sonra da kızı o halde bir hastanenin yakınına bırakarak kaçmışlardı. Bu dayak sahnelerinin sonunda genellikle kızın bir mobilyaya sıkıca bağlanması ve onun gözü önünde iki erkeğin birbirleriyle cinsel ilişkide bulunması geliyordu. İlişki sonunda boşalmış ve kirlenmiş olan penisi bağlı kızın ağzıyla temizlemesi isteniyordu.

Bir başka olgumda koca karısının kendisini tel saç fırçasıyla sırtından ve butlarından dövmesini istiyor ve ancak ondan sonra cinsel ilişki olabiliyordu. Bu dayak sırasında koca kendi cinsel organlarını sıkı sıkıya koru-

makla uğraşıyordu. Bunda iğdiş edilme korkusu ve cinsel organlar yerine sırtın feda edilişi açıkça görülmekteydi.

En yoğun durumda sadizm ölümü sağlayarak biter.

Gördüğümüz bir adli olguda biri kız, biri erkek iki kardeşten ağabey olan anneyi döverek ve bıçaklayarak önce yaralamış, sonrada boğarak öldürmüştür. Ölüm olduktan sonra kı kardeşini cinsel ilişkiye zorlamış daha sonra onu da zorlayarak, cesedi ortadan kaldırmak bahanesiyle önce parçalamış, sonra da parça parça pişirmeye başlamışlardır. Pişme işi bitinceye kadar kızkardeş müteaddit kereler tecavüze de uğramıştır.

Burada sözkonusu olan en ağır biçimde bir kişilik bozukluğudur. Olayın çevresinde pekçok sapkınlık ve patoloji bir arada bulunmakta ama hepsinin sadist ve cinsel haz yönü açıkça belirmektedir.

Kesici cisimlerle kendini yaralamak da mazohist bir eylem olmakla birlikte orada çok daha karmaşık sosyal etkiler de bulunduğu için burada yalnızca sözetmekle geçilecektir.

Dayanılmaz boyutlara ulaşmış olduğu için taraflardan birinin ya da herikisinin psikiyatrik danışmaya başvurmasına yolaçan aile geçimsizliklerinin pekçoğundaysa, ailenin daha kuruluşunda, yani eş seçiminden itibaren sado-mazohistik bir temel üzerine oturduğu görülmekte ve bu durum aile danışmasında zorluklara ve çözümsüzlüklere, terapistin de yanılgılarına yolaçabilmektedir. Bu tür birliktelik ve evliliklerde taraflardan birinde daha ağır bir kişilik bozukluğu bulunmaktadır. Bu kişilik bozukluğu, örneğin kocanın kumar bağımlılığı, çok sık çatışmalara yolaçmakta, bu çatışmalar sık sık da kavga ve eşin dayak yemesiyle sona ermektedir. Zaman zaman bu durumdan bıktığını söyleyen eş boşanma girişiminde bulunmakta ve eşi terketmektedir. Bunun ardından kocanın, kimi zama kendini çok alçaltarak af dilemeleri gelir ve sonunda eş kocayı affederek eve döner. Ancak bu af olayından sonra bu kez eş kocayı alçaltmayı sürdrür ve açıkça eziyet eder. Bu eziyet bahane edilerek kumar yeniden başlar ve aynı kısır döngüye girilir. Daha derin sorgulandığında cinsel ilişkinin de aynı modelde olduğu anlaşılabilir. Böyle durumlarda bu tür aile geçimsizliklerine dışarıdan karışmanın iyi olmadığı halk tarafından da bilinir ve duruma karışmamaya çalışılır. Çünkü bu tür müdahalelerde karı ve kocanın beklenmedik şekilde bir ittifak kurdukları ve bu müdahalcyi yapanlara karşı düşmanca davranmaya başladıkları çok sık görülebilir. Gerçekte bu müdahalenin çağırılması da sado-mazohistik ilişkinin bir parçasıdır ve aile dışındaki kimseler de bu ilişkide rol almış olurlar. Bunun için, aile geçimsizliklerinde akıl verirken ilişkinin türünü iyice gözden geçirmek ve her iki tarafında birbirine eziyet etmekte olduğu durumlarda dikkatli olmak önemlidir.

Bir olgumuzda genç kız gene benzeri şekilde yürümüş olan bir kaç arkadaşlıktan sonra bir süredir yabancı bir gençle yoğun duygusal bir arka-

daşlık içindedir. Arkadaşı ülkesine geri dönmüştür ve aralarında haftada bir iki telefon konuşması geçmektedir. Kız karşı tarafın birkaç gün telefon etmediğinden yakınarak telefonu açmakta ve arkadaşının telefonda çok soğuk konuştuğu duygusuyla büyük bir depresyon içinde rastgele cinsel ilişkilere girmeye başlamakta ve böylece gittikçe kirlendiğini düşünerek intiharın eşiğine kadar gelmektedir. Tam bu sırada yurtdışından yoğun telefonlar başlamakta, üstüste çağrılar gelmektedir. Bunun üzerine genç kız olanca çabalarıyla, işini de bırakarak yurtdışına gitmekte ve bu kez orada arkadaşının kendi çevresinde hareketli bir cinsel yaşamı bulunduğunu görmekte ve bir yabancı ortamda yapayalnız bırakılmaktadır. Bunun üzerine kırgın ve ezik geri dönmektedir. Bunun ardından erkek Türkiye'ye gelir ve kızın evi önünde traji-komik yalvarma, af dileme sahneleri başlar. Af gelmekte gecikmez ve birkaç gün mutluluk dolu bir birliktelik olur. Ardından arkadaşı ülkesine döner ve aynı döngü baştan başlar. Genç kızın daha önceki bi kaç ilişkisinin de aynı şekilde geliştiği bilindiğinden şimdi bu durumun tedavisiyle uğraşılmaktadır. Genç kızın kısa süreli ilişkilerinde de aynı paterni izlemek zor değildir. Hatta terapistle olan süreç de aynı paternle yürümekte, bir süre içgörü gelişimi gösterildikten sonra terapi birden kesilmekte, birkaç aylık bir aradan sonra terapiyi kesmekten ötürü büyük pişmanlıklarla yeniden gelmekte ve yeniden terapiye başlamaktadır. Burada genç kızın kendi cinselliğiyle başa çıkamayışı, cinsel dürtülerini cezalandırılması gereken bir özellik olarak algıladığı ve aynı şekilde cezalandırmak amacıyla da cinselliğini kullanmakta olduğu apaçık görülmektedir. Davranış paterni artık cinsel nitelikli ilişkilerinden bütün sosyal ilişkilerine de yayılmış durumdadır. Kendi ailesiyle, iş arkadaşları ve işiyle, terapistle olan ilişkilerinde de aynı davranışları durmadan yineleyerek sürdürmektedir.

SADO-MAZOHİZMİN BUGÜNKÜ SOSYAL ÖNEMİ

Kuşkusuz ki insanlar hiç de barışçıl canlılar değildir ve iki birey arasında, bir bireyle bir grup arasında, iki topluluk arasında ve uluslar arasında çatışmalar ve çatışmaya yolaçan düşmanlıklar insan türünün bütün tarihi boyunca hep olmuştur ve daha da olacaktır. Ve insan türü, bazı yırtıcı hayvanlarda bulunan *"çatışmayı durdurucu"* temel dürtülerle bezenmiş değildir. Dolayısıyla da hertürlü çatışma bütünüyle yoketme amacına yönelik olarak başlar ve sürer. Dahası her öfke dürtüsü daha başlangıcından itibaren öfke duyulan objenin yokedilmesi amacına yönelik olarak ortaya çıkmakta ve yürümektedir. Biraz daha ileride, sado-mazohizmin nedensel düzeneğini yeniden toparlamaya çalıştığımızda incleyeceğimiz bu özellik her öfke olayını tam yokedici dürtülerin ortaya çıktığı bir duruma çevirmektedir. Öfkeyse insan varlığının doğumun ilk anından başlayarak duyduğu ve sık sık duymaya devam ettiği bir duygudur. Bu yüzden her öfkenin belirli bir toplumsal eğitim süreciyle denetim altına alınması zorunlu olmaktadır. Toplumlar bu eğitim sürecinde çok duyarlıdırlar ve her bireyi kendi toplumuna ve kendi yakın türüne karşı zararlı olmayacak şekilde eğitilmesine özel bir önem verirler. Bu eğitim daha anne kucağında başlayan ve bütün toplumlarda olan bir süreçtir.

İşte bu toplumsal eğitim süreci için her bireyin davranışlarına eğitim yoluyla konulmakta olan yöneliş, kişinin kendisine benzeyen ve kendinden olanı kendisine benzemeyen ve kendinden olmayandan ayırmasına yöneliktir. Kendisine benzeyen sempatik bulunacak, seçilecek, tutulacak, kendisine benzemeyen ise itilecek, antipatik bulunacak ve sevilmeyecektir. Elbette toplumlar genişleyip çok çeşitli tipte olanları barındırdıkça her birey için geçerli olan benzerlikleri saptamak da zorlaşmaktadır. Eğer temel eğitim sürecinde bütün insan özellikleri temel olarak alınırsa birey hiç bir insana zarar veremeyecektir. Eğer bu bütün çanlılara doğru yayılırsa birey hiçbir canlıya zarar veremez bir tutkunluk içine girecektir. Ama eğer benzerlikler çok sı-

nırlı birkaç işarete indirgenirse nefret, öfke ve yokediciliğin serbest kalacağı bütün geri kalan, o işaretleri taşımayanlar oluşacaktır.

İşte insanoğlunun genel yönelişlerinde bu özelliğin, toplumların ileri ya da geri uygarlık aşamalarında bulunuşuna göre değiştiğini görüyoruz. En ilkel halklarda bütün bireyler belirli dış görünüş işaretlerini taşımakta, belirli hareket kalıplarıyla da birliktelik sinyalleri vermektedirler. Yaban halk toplulukları vücutlarını ve yüzlerini kimi boyalar ve şekillerle boyayarak, belirli saç şekliyle ve belirli giyim özellikleriyle kendilerini başkalarından ayırmaya çalışırlar. Bu özellikler en gelişmiş ülkelerde de bulunmakta, giyim özellikleri ve üniformalar toplumsal yaşamın büyük bir bölümünü kapsamaktadır. En gelişmiş toplumlarda bile deri rengine göre insanlar ayrılmakta ve sınıflanmaktadır. Kendilerinden olmayanı yalnızca antipatik bulmakla kalmaz, ondan korkar ve düşmanca da davranırlar. Bu doğaldır, çünkü ayırmak bir savunma tutumudur. Dolayısıyla standarda uymayanın da aynı düşmanca davranışları sergilemesi beklenmektedir.

Ancak yeryüzünün bütün sınır ve ayrımları kaldırmakta olduğu günümüzde tersine bir gelişim de bütün gücüyle ortaya çıkmaktadır. İnsanlar kendilerini gittikçe daha küçük, iletişim kurabilecekleri küçüklükte olan topluluklara geri çekmekte, çevrelerinde kendi ait olabilecekleri gruplara kapanmaktadırlar. Bu da o çevre dışındakileri düşman saymalarını kolaylaştırmaktadır. Gruplar kendilerine özgü giyim, görünüş ya da davranış özellikleri geliştirmekte ve bu grup dışına doğru olanca düşmanlığı serbest bırakmaktadırlar.

Böylece öfke, kin ve nefret insanların sürekli olarak duyabildikleri, tanıdık duygulara dönüşmektedir. Bunun sonucunda düşmana yapılması uygun olan bütün davranışlar, tahrip edicilik ve öldürücülük, geniş bir kitleye, yani grubun dışındakilere uygulanabilir hale gelmektedir. İşte bütün bir insanlığa karşı düşmanca duygular bir kez bu denli bağımsız kalmaya başladığında kişisel korkunun da çok yoğun hissedilmesi kolaylaşır ve giderek, tıpkı savaş nörozlarında olduğu gibi çevresindeki her hareket eden şeyi düşmanca olarak algılamak ortaya çıkar.

Sonuçta insanların yakın ve uzak çevrelerinde rastlayabildikleri bütün insanlara, güçlerini yetirebildikleri herkese karşı tahrip edici, yokedici davranmaları görülmektedir. Bu davranışlarda özellikle sadist olanların da gittikçe belirdiği görülüyor.

Afganistandaki gerici kuvvetlere gönüllü olarak katılmış olan bir olgumuz, orada devlet güçlerinden öldürdükleri kişilerin cesetlerine olabildiğince vahşi davranıldığını anlatmıştır. Cesetler parçalanmakta, üzerlerine işemek, tükürmek, tekmeyle vurmak gibi şeyler yapılmaktadır.

Buna benzer davranışlar küçük gruplar halindeki davranışlarda gittikçe daha sık görülüyor.

Bir yandan toplumsal vahşet olabildiğince gelişirken toplumların içinde de daha küçük grupların hatta bireylerin gittikçe daha fazla vahşet uygulamakta oldukları görülüyor. Bu arada bireysel vahşi girişimlere en fazla maruz kalanların da güçsüzler yani çocuklar ve kadınlar olduğu görülmektedir. Federal Almanya'da yılda 500.000 civarında çocuk cinsel tecavüze uğramaktadır. Bu çocukların % 80'i kendi yakın akrabalarının tecavüzüne uğramaktadır. ABD'de çocuklara yapılan cinsel saldırı oranı % 25 civarındadır. 1990'da yapılan bir araştırmada 800 kolej öğrencisinden derlenen yanıtlara göre her beş kızdan biri ve her 11 erkekten biri 17 yaşından önce cinsel saldırıya uğradıklarını ifade etmişlerdir. Bu noktada ırza geçmenin de sadist davranış kalıplarından biri olduğunu ve bunun altında gene sado-mazohist kompleksin bütün formasyonlarının bulunduğunu belirtelim.

Almanya'da Hamburg civarında sürdürülen bir pilot çalışmada tecavüze uğrayan çocukların yaş ortalaması 9.5, saldırıyı yapan erkeklerin yaş ortalaması da 33 olarak bulunmuştur. Ayrıca bu işlemin yapıldığı sırada yani saldırı olayı sırasında bazı kadınlar da olaya katılmakta kimi zaman erkekleri bu girişime teşvik eden ya da en azından yardım eden bir kadının da bulunduğu anlaşılmaktadır. Böylece saldırıya uğrayan çocukların kendi kişisel zaman boyutlarıyla toplumun zaman boyutu dramatik bir biçimde çakışmaktadır. Son olarak Belçika'da ortaya çıkarılan ve birçok ülkeye de yayılacağından korkulmakta olan *"küçük çocuklara porno yayın amacıyla ve ölüme yol açacak ölçüde cinsel saldırı"* olgusu da bunun çok su üzerine çıkmış bir ucudur.

Batıda bu gelişmeler olurken doğunun bundan arı kaldığı sanılmasın. Kamboçya'dan İran'a kadar bağnaz rejimlerde 4-10 yaş arasındaki çocukların törenle idam edilişleri; toplu katliamlar dışında insanlığın yazılı tarih boyunca ilk kez karşılaştığı bir görüngüdür. Gene İran'da olur olmaz bahanelerle ve bir yasa düzeni içinde kadınlar idam edilmektedir. Suudi Arabistan'da kafa kesme gösterileri olağanüstü seyirci toplamakta ve toplanan kalabalığın *"cinsel uyarı duymaması"* için kadınlar kurşunla öldürülmektedir. Güneydoğu'daki olaylarda en fazla çocuklar yaşamlarını yitirmektedir. Ve bu cinayetler yalnızca roket ya da bomba gibi toplu ölüm araçlarıyla değil doğrudan doğruya el silahlarıyla işlenmektedr. Yani çocukları öldürenler, çocuk olduklarını bilerek ve yüzlerine bakarak ateş etmektedirler.

Sadizm ve buna paralel olarak mazohizm, bütün sado-mazohistik dinamikle artık toplumsal ve toplumlarüstü bir boyut kazanmıştır. Küreselleşme olgusu daha ileri gittikçe bu olgularla daha gündelik olarak karşılaşılacağı, bugünkü toplumsal psikoloji bilgilerimize göre kesindir. Vahşet ilkelliğin değil, uygarlığın belirtisi olmaktadır.

SADO-MAZOHİZMİN BİREYSEL DİNAMİKLERİ

Buraya kadar çeşitli paragraflarda dağınık olarak yinelenmiş olan bireysel patoloji bilgilerini yeniden bi araya getirmeye çalışırsak şöyle bir tablo oluşturabiliriz:

1) Normal çocuk gelişiminde oral sadistik ve anal sadistik adını taşıyan iki gelişim dönemi bulunmaktadır. Bu iki dönem gerçekte *"sadistik"* sıfatını haketmezler. Çünkü çocukta o sırada kendisiyle başkası arasında benlik farklılaşması oluşmamıştır ve çocuk bu başkasına acı verdiğinin farkında değildir.

2) Çocuğun cinsel işlevleri gelişmeye başlayıp da dikkati kendi cinsel organına yöneldiğinde erkek çocukta bu cinsel organı yitirmek ve kız çocukta da o cinsel organı koparıp kendine almak gibi bir fantazi algılama oluşması normaldir. Bu aşamada aynı zamanda ödipal çatışmanın da olması, yani annenin sevgisini elinde tutabilmek için babanın ortadan kaldırılması isteği çocukta bu istek yüzünden cezalandırılacağı korkusunu uyandırır. Sado-mazohistik takılma ilk olarak bu noktada başlayabilir.

3) Gene aynı sıralarda çocukta kendi doğumu, belki annenin hamileliği ve yeni bir kardeşin doğması, kendi cinsel farklılığı, tanıdığı erkek ya da kadınla özdeşleşme olguları da gelişmektedir. Bu sırada hemen her çocukta doğuran kadının, doğurduğu canlıyı önce yiyerek karnına almış olduğu gibi bir fantazi de oluşur. Böylece doğurduğu gibi yokeden ya da doğurmak için önce yokeden anneden bir korku da başlamıştır. Annenin çocuğu beslemeye çalışması, bu sırada çocuğa söylenmekte olan *"Bak bu lokmayı da ham yap. Şimdi öcü gelip seni ham yapacak"* gibi sözler korkuyu pekiştiren fantazi öğeler oluştururlar.

4) Genital aşamada doğumu ve yaşamı sağlamak için erkeğin kadının içine girdiği bilgisi, yaşam ve içe girmek ve içe alınmak fantazileriyle birleşmeye başlar. Bu evreye kadar çocuğun cinselliğe ilişkin her öğrendiği, zedelenme uyandıracak fantazilerle birliktedir. Bütün bu aşamalar ancak anneden ve aileden gelecek *"temel güven"* oluşturucu sevgi ve güven duyguları yardımıyla sağlıklı olarak aşılabilir. Bunların herhangi bir aşamada takılması bir yığın cinsel takılmanın ve gelişim bozukluğunun temelinde yatan gerçektir.

5) Bu dönem boyunca çok güçlü sosyal yönelişler de, özellikle annenin eğitimi ve babanın ev içinde sağladığı toplumsal yetke aracılığıyla çocuğa doğru geçmektedir. Pek az çocuk bu evreleri, çevresi ve toplumu ile sağlıklı ve dostça ilişkiler kurarak geçirebilir. Çoğunluk bu toplumsallaşma aşamalarını, kendi kişisel deneyimlerindeki zedelenme algılamalarıyla atlatır ve bu çocuksu fantazi ve korkular sabitleşerek kalır. Çocuğu *"tam erkek"* olarak yetiştirmek, çocuğun erkekliğini büyük bir övgü ve sevgiyle karşılamak, ya da çocuğu *"cici kız"* olması için yetiştirmek ve oğlan çocukların gündelik işlevlerini *"kaka çocuk"* sıfatıyla birleştirmek üzere yapılan her girişim, her öz ve eylem çocukta kalıcı izler bırakır ve çeşitli zedelenmeler olarak alınır. Bu korkulara karşı genellikle *"mazohist"* fantazilerle bezeli savunma, duygu, düşünce, fantazi ve davranışları geliştirilir.

6) Çocuğun annesine bağımlılıktan kopmaya başladığı *"seperasyon"* döneminde, yani çocuğun önce emekleyerek, sonra yürüyerek anneden uzaklaşmaya başladığı dönemden sonra uzunca bir süre hep ayrılık, sevilen objenin yokolması ve kendi yokoluşu korkularıyla birliktedir ve ölüm/kalım kaygısını, zıtlığını birlikte getirir. Çocuğun kendi *"varoluşunu"* tam olarak algıladığı ve kendi *"yokoluşu"* karşısında savunma düzenekleri geliştirmeye başladığı dönem budur.

7) İşte bu evrelerden herhangi birinde ya da birkaçında olacak ağır bir zedelenme ya da saplanma çocukta, önceki gelişme evrelerinde edindiği ya da yaşayıp geçtiği bütün fantazi algılamaların yeniden canlanarak bütün algılamalar ve yaşantılarla karışıp canlı kalmasına yolaçar.

8) Mazohist nitelikte savunma düzenekleri temel güvenin yerine oluşmuş olan *"temel korku"*ya karşıdır. Ve bu temel korku her dış toplumsal etkiyle yeniden canlanır.

9) İyi ve etkin bir sosyalizasyon böyle bir çocukta mazohist yönelişin temel savunma düzeneği olarak gelişmesine, sosyalizasyonun

daha gevşek ya da sakat olduğu durumlardaysa, bir çeşit karşı saldırı gibi, kendi algılayacağı acıyı başkasında oluşturma çabasıyla sadist modellerin benimsenmesine yönlendirir.

10) Toplumda genellikle başarı, üstünlük, öneçıkma gibi kavramlar hep etkin ve *"üst"* kavramlar olarak verilmekte ve toplumlar genellikle bireylerinin egemen ve üstün olanla özdeşleşmesine, çekinik ve alt olandan uzaklaşmasına önem verir ve daha sonraki davranışlarını daha da karmaşık hale sokar.

11) Gene toplumsal yaklaşım çoğunluğun davranış kalıplarını, dış görünüşünü benimsetmeye, çoğunluğa benzemeyeni toplumun dışında, aşağılık, düşmanca ve kötü olarak kabul ettirmeye yöneliktir. Çoğunluklarda bu eğilim gruplaşmanın, arkadaş topluluklarının, *"yandaş"*lığın en güçlü olduğu dönemde yani okul çağında son derecede belirgin olarak öneçıkar. Çocuklar o yaşlarda yandaşlığı son derecede önemli bir görüngü olarak algılar, toplum değerlerine karşı çok duyarlıdır ve toplumun egemenlik ve üstünlük simgeleri olan bütün davranış kalıplarını hızla benimser, toplumun ya da kendi yandaşlarının kalıplarını taşımayanlara karşı düşmancadır ve aynı zamanda onlardan korkar. Zayıf görünenlere karşı olağanüstü saldırgan ve zalimce davranır. Ancak eğitim ve sosyalizasyonun ileri aşamalarında bu tutum değişebilir. Her durumda bütün bu aşama ve evreler insanın birçok savunma düzeneğini ve karşı savunma özlemini harekete geçirmesini gerektirir. Ortaya çıkacak uzlaşma çok hastalıklı da olabilir, son derecede topluma uyumlu da olabilir.

12) Ancak toplumu aşırı uyumlu düzenek dizgeleri, toplumların çeşitli dış ve iç etkilerle bağlarının zayıfladığı koşullarda zorlamaya başlar. Bireyler çocukluktan gelen çeşitli dürtü, yöneliş ve karşı tepkileriyle bireysel ilişkilerinde gelişmiş ve yücelmiş halde tutulan sadomazohist eğilimlerin zayıf buldukları noktadan fırlamasına yolaçar. Sadist ve mazohist olan kişi, toplumun geri kalanından ne daha geri zekâlı ne daha hastadır. Tam tersine toplumuyla çok sıkı ilişkiler kurabilmiş de olabilir. *Hitler'in toplumun bütün davranışlarına, bütün katmanlara egemen olacak kadar sosyal yetenekli olduğu, Karındeşen Jack'in de gerçekte kraliyet ailesinden biri olduğunu, İngiliz tahtini işgal eden birkaç kralın, en azından George III ve George IV'ün adlarının da buna benzer eylemlerle dedikodulara karışmış olduğunu, zulüm ve işkenceleriyle ün salan birçok tarihsel kişiliğin aynı zamanda çok dirayetli devlet adamları olduğunu anımsayalım. Ama böyle de olsa o dönemlerde toplumların genel bir geçiş dönemi geçirdikleri ve bu yüzden de zayıflamış oldukları unutulmamalıdır.*

13) Gene toplumsal bağların karmaşık ve çelişkili zorlamalarda bulunduğu dönemlerde grup yandaşlığının grup dışındaki kişilere karşı olanca gaddarlıkla sadist eylemlere dönüştüğü ve bu süre boyunca bu eylemleri işleyenlerin çok ağır mazohist fantazilerle yoğrulmuş bir ruh durumu sergiledikleri görülür. Eski ve yeni sömürge askerleri ve subayları, Alman ordusu, SS ve Gestapo personeli, Vietnam veteranları arasında bu durum yığınlar halinde görülmüştür. Eski aristokrat sömürge subayları arasında mazohist davranışın da klasik örnekleri görülmüştür. Hindistanın yerlilerine karşı olanca gadarlıkla davranmış olan subaylar, İngilterede fahişelere kendilerini kırbaçlatan centilmenler haline gelmişlerdir. Enquisition'un en gaddar rahipleri manastırlarda kendilerini kırbaçlamak ya da kırbaçlatmakla da *"kefaret ödemeye"* özellikle özer göstermekteydiler.

14) Sadizm böylece bugün temelde daima mazohizmle birlikte bulunan bir görüngü olarak anlaşılmaktadır. Sadistler, sadist eylemlerden sonra kurbanlarından af dilemek, onlara şefkat göstermek ve onlara yalvarmak şeklinde davranışları genellikle sergilerler.

15) Sado-mazohizm bu etkiler altında yalnız bireysel psikolojik bir olgu olmayıp aynı zamanda çok derin sosyal boyutları da olan bir patolojidir ve toplumların karmaşa dönemlerinde ve iki uçlu yönelişlerin yayıldığı çağlarda özellikle yaygınlaşır ve eyleme dönüşür.

16) Bireysel sado-mazohistik davranış çoğu zaman hiç bir eyleme dönüşmeksizin, kişilerarası ilişkilerin bol acılı bir şekilde gelişmesiyle kalır. Bu durumlarda Krafft - Ebing'in sado-fetişizm dediği türden belirtiler kişisel davranışlarda izlenebilir. Aktif ve pasif eşcinsel yönelişler de bu yönelişin yerine geçerek gözlenebilir. Bu yüzden de eşcinsel ilişkilerde sado-mazohistik tutumlar özellikle bol bulunur.

TEDAVİ

Adli sonuçlara kadar ulaşmış olan sadist olguların kökten bir tedavisi sözkonusu olmaz. Çünkü bütün suçları affedilmiş olsa bile ruhsal dinamiklerin sürüp gitmesi bu kişinin bir tedavi için motive olmasını engeller. Daha basit eylemlerle kalan ya da sembolik boyutu aşmayan olgularda tedavi için başvuruş görülebilir. Bu olgularda tedavi için öngörülebilecek bir ilaç bulunmaz. Anksiyolitik adı verilen trankilizan tipteki ilaçların bir tedavi olarak uygulanması, toplumsal sağlık bakımından öngörülmez. Çünkü bunların sağlayacağı bir ilgisizlikle kişiler saklı kalan fantazilerini eyleme dönüştürmek için cesaret de bulabilirler. Buna karşılık antidepressanların verilmesi uygun olabilir. Suç işleyen sado-mazohist eğilimliler batı ülkeleri hukukunda daima büyük bir korkuyla karşılanmış, kamuoyu da buna destek olmuştur. Bunu büyük bir sapıklık, sapık cinayetler olarak elealma eğilimi medya sayesinde yurdumuzda da yaygınlaşmaktadır. Batı ülkelerinde bu tür kişilerin cinsel dürtüler sonucunda bu eylemlere kalkıştıkları sanıldığı için mahkeme kararı ve yasa zoruyla kastre edilmeleri ya da cinsel dürtüleri bastırabilmek amacıyla ve zorla bastırıcı hormon preparatları kullanımına alınmaları (örneğin Androcur) uygulanmıştır. Dahası beyinlerinde frontal lobun beyinden ayrılması demek olan lobotomi ya da komissurotomi ameliyatları denenmiştir. Ancak bunların hepsi hüsranla sonuçlanmıştır. 80'li yılların ilk yarısında Hamburg yakınlarında işlenen korkunç cinayet tam da lobotomili bir *"Triebtaeter - Dürtü faili"* tarafından işlenmiştir. Androcur gibi preparatlar da kanserojen etkisi çok yüksek olan maddelerdir ve böylece ceza amacı çok aşmaktadır. Ayrıca savcı ve yargıçların bu yöntemi olağanüstü kötüye kullanma eğilimleri de vardır. Batıda bu tür yöntemlere başvurulmasının nedeni tarihte çok uzun süren cadı olgularının kalıntılarının toplum kültüründe halen durmasıdır. Ancak bu etkinin gerek kamuda, ama aynı şekilde bu tür eğilimleri olanlar üzerinde de olduğu anlaşılmaktadır. Gerçekten de o ülkelerde dürtüle-

riyle sürekli suç işleyen kişiler sayısı çok fazladır. Bunların gerçekten dürtüleri etkisinde bu eylemleri yaptıklarından çok genel kültürel etkiyle bu yollara yöneldikleri artık kesin gibidir.

Sado-mazohistik eylemler ya da dürtüler nedeniyle psikiyatriste kendiliğinden başvuranlarda tedavi kesinlikle dinamik olmak zorundadır. Başka hiçbir tedavi yöntemindeki risk göze alınamaz. Ancak bu kimselerin tedavi sırasında bir eyleme kalkışmalarını önlemek amacıyla ilaç tedavisi, hem de ağır sayılabilecek antipsikotik ilaçların kullanılması zorunlu gibidir. Dinamik psikoterapi hiçbir zaman yalnızca belirtilerin giderilmesine yönelik değildir. Bunda tedavi kesinlikle altta yatan patalojiye yöneliktir. Bu olgularda tedavinin daha ilk günlerinden, kuramsal bilgilerden yola çıkarak sado-mazohistik savunma düzeneklerinin gerçekçi olmadığı ve işe yaramadığının gösterilebilmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bunun için bilişsel tedavi yöntemlerinin yardımı da düşünülebileceği gibi kısa süreli yoğun psikoterapi yöntemlerinin seçilmesi zorunlu gibi görünmektedir.

Sekonder sado-mazohizm olarak adlandırdığımız, görev nedeniyle ve emir altında bu eylemleri, hem de çizgileri aşarak uygulamış olanların tedavisi bu günlerde ne yazık ki evrensel bir sorun olarak belirmeye başlamıştır. örneğin Vietnam veteranlarının kitle olarak tedavisi için yöntemler aranmıştır. İşkence uygulamış olanların da çok uzun süre tedavisi gereklidir. İç savaşlarda görev alan askerlerin bir çoğunda da bu tür koruyucu önlemler zorunlu hale gelmektedir. Bu amaçla yapılacak tedaviler için hipnoterapinin yani hipnoz yöntemleriyle tedavi çabasının da çok yardımı olduğu düşünülmektedir.

Gene de sado-mazohizmin herkese uygulanabilecek ucuz ve kolay bir tedavisinin olmadığını belirtmek zorundayız.

SONUÇ

Sadizm ve mazohizm iki ayrı sapıklık olmayıp aynı davranış sürecinin iki yönünden ibarettir ve bu iki davranış modeli sık olarak birbirine dönüşebilmektedir. Nedeni çocukluktaki olumsuz gelişmelerin daha ileri yaşlara doğru sürüklenmesinde yatan bu bozukluk, eğitimsel ve toplumsal bir boyuta da sahiptir.

Toplumsal bağların gevşemeye başladığı ve grup davranışlarının toplumun ahlak ilkelerinin önüne geçtiği koşullarda bu tür olgularda belirgin bir artış görülmekte ve ayrıca gene aynı durumlarda kişilerin kendi ruhsal dinamiklerine yabancı olmakla birlikte bu tür eylemlere zorlandıkları da görülmektedir.

İnsanlık ve ulus gibi büyük toplum ideallerinden başıboş bir globalliğe doğru gidildikçe kişilerin daha küçük grup ve topluluklarda savunma durumuna geçtikleri ve mikro-şovenizmlerin yaygınlaştığı gözlenmektedir. Sosyal psikoloji ve psikiyatri bakımından bu durumlar, kişilerin kişisel patolojilerinin kabararak belirmesi için uygun ortamlar oluşturur. Böylece kişilerin ego gücü azalır ve dürtüler denetimsiz bir özgürlük kazanır. Bu bakımdan günümüzde ve bütün toplumlarda devrim ya da bağnazlık, hukuk ya da terör adına yüksek insanlık ideallerinin giderek bırakılması ve onun yerine çok daha ilkel düzeyde ruhsal tepkiler beklenmelidir. Dolayısıyla da sadomazohist eylemlerin gitikçe daha çok sayıda insana zarar vermesi beklenir. Gene böyle temel ilkelerinden uzaklaşmış olan toplumlarda çok sayıda kurban veren toplu şiddet fiilleri de artar. Geçtiğimiz yaz ortasında yalnız İngiltere'de çok kısa aralıklarla ardarda, *"birdenbire çıldırarak"* okul, çocuk yuvası, genel mağazalar gibi yerlerde pekçok insana saldıran ve ölüm ve yaralanmalarına yolaçan saldırganlar görülmüştür. Bu toplu eylemlerin ardında her zaman bu tür dürtüler bulunmaktadır.

Devrimci adlarla ortaya çıkan pekçok yeraltı örgütünde de bu türden dürtü egemenliğindeki kimseler daha kolaylıkla yuvalanırlar. Buna karşı hukuku ve kamu düzenini korumak görevini yüklenenler

arasına da aynı tür bolca sızmaktadır. Bu ikincileri üstelik henüz bu dürtülerini denetim altında tutan disiplinli yandaşlarının da benzeri eylemlere katılmaya zorlamakta ve olguyu daha da karmaşıklaştırmaktadır. Toplumların kuruluş şemaları yeryüzünün hemen her bölgesinde ve bütün uygarlık düzenlerinde benzer biçimde olduğu için yetke ve toplumsallık gibi dinamikler de benzerlik gösterir. Bu yüzden bu davranış özellikleri yeryüzünün her yanında görülür.

Sonuç olarak sado-mazohist yönelişin bireysel olduğu kadar toplumsal - evrensel bir sorun olarak ele alınması ve toplu önlemlere yönelik uğraşlara girişilmsei gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Alexander, F. : A Note to the Theory of Perversions. From: "Perversions" Ed. Sandor Lorand, Michael Balint; Random House, 1956, New York, s. 3-16.

Bak, R.C. : Aggression and Perversion. From: "Perversions", s. 231-243.

Bieber, I. : Sadism and Masochism. From: "American Handbook of Psychiatry. Vol, III", Ed. Silvano Arietti; Basic Books. 1966, New York, s. 256-270.

Ferracuti, F.,
Newman, G. R. : Crime and Delinquency. From: Macropaedia of Enc. Brit. Vol. 5, Uni. of Chicago, 1977, Chicago, s. 265-275.

Grünberger, B.: Psychodynamic Theory of Masochism, From: "Perversions" s. 183-208.

Krafft - Ebing, R.: Psychopathia sexualis. Bantam, New York, 1965.

Lacan, J.,
Granoff,W. : Fetishism-The Symbolic, the Imaginary and the Real. From: "Perversions" s. 265-278.

Lorand, S. : The Therapy of Perversions, From: "Perversions", s. 290-307.

Merskey, H. : Theories of Pain. From: Macropaedia of Enc. Brit, Vol. 13 s. 865-867.

Meyer, J. K. : Paraphilias. From: Comp, Textbook of Psychiatry/IV, Vol. I, Ed. Kaplan, H.I., Sadock, B.J., Williams-Filkins, Baltimore, 1985. s. 1065-1077.

Münsterberger, W.: Perversion, Cultural Norm and Normality, From: "Perversions" s. 55-70.

Partridge, B. : A History of Orgies, Spring Books, London, 1966.

Ruffler, G. : The Analysis of a Sado-masochist. From: "Perversions" s. 209-230.

Sadock, V.A.: Psychosexual Dysfunctions and Treatment. From: "Comprehensive.....". s. 1077-1089.

Schur, E.M. : Abweichendes Verhalten und soziale Kontrolle. Herder - Herder, 1974, Frankfurt.

İZM'LER DİZİSİ KİTAPLARI

1) FAŞİZM
2) SOSYALİZM
3) KOMÜNİZM
4) ANARŞİZM
5) MARKSİZM
6) LENİNİZM
7) MAOİZM
8) STALİNİZM
9) KAPİTALİZM
10) EMPERYALİZM
11) FEODALİZM
12) MATARYALİZM
13) LİBERALİZM
14) SENDİKALİZM
15) EROTİZM
16) HÜMANİZM
17) DESPOTİZM
18) SPİRİTUALİZM
19) MAKYAVELİZM
20) NİHİLİZM
21) OPORTÜNİZM
22) EXİSTANSİYALİZM
23) MİSTİSİZM
24) ŞOVENİZM
25) POPÜLİZM
26) KEMALİZM
27) POST - MODERNİZM
28) FANATİZM
29) ATEİZM
30) PANTEİZM
31) NATURALİZM

32) ROMANTİZM
33) EMPRESYONİZM
34) NARSİZM
35) PSİKANALİZM
36) RADİKALİZM
37) SADOMAZOHİZM
38) EXPRESYONİZM
39) BUDİZM
40) BOLŞEVİZM
41) PRAGMATİZM
42) FUTURİZM
43) DETERMİNİZM
44) FEMİNİZM
45) FETİŞİZM
46) NAZİZİM
47) REALİZM
48) ŞAMANİZM
49) EGOİZM
50) SÜRREALİZM
51) TAOİZM
52) TERÖRİZM
53) MONARŞİZM
54) RASYONALİZM
55) MODERNİZM
56) FEDERALİZM
57) SİYONİZM
58) ALPİNİZM
59) TROÇKİZM
60) LAİSİZM
61) NASYONALİZM
62) EQUMELİZM
63) ALEVİZM
64) FREUDİZM
65) MİLİTARİZM
66) OTİZM
67) PARLAMENTARİZM
68) POPULİZM
69) GLOBALİZM
70) HİPNOTİZM
71) ALKOLİZM
72) OKÜLTİZM
73) HERMETİZM
74) MİLİTARİZM

BU KİTAP
1996 YILININ KASIM AYINDA
İSTANBUL'DA ÇETİN MATBAASI'NDA
BASILMIŞTIR.

Hipnotizm

BDS YAYINLARI okurlarına
yeni bir dizi sunuyor:
"İZM"LER DİZİSİ
Bilim adamlarına ve uzman
kişilere hazırlattırılan bu dizi
başvuru / rehber kitap niteliğini
taşıyacaktır.
"İZM"lerin Türkiye'ye yansımasını
da bulacağınız ve tartışmalara
ışık tutacak olan bu dizinin
HİPNOTİZM adlı kitabı
Bakırköy Ruh Ve Sinir Hastalıkları
Hastahanesi Klinik Şeflerinden
Psikiatri Uzmanı
Doç.Dr. ALİ BABAOĞLU
tarafından kaleme alınmıştır.

İZM 11 'ler Dizisi

96.34.Y.0175.75